

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chimo mwa itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito Chachilichose chikuwîlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe, “Ngani Jambone.” Yele itabu yalembekwe pakumala chiwa chi Che Yesu, yele itabu yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Wamanyilisi ngaakumanyilila uchenene katema pijalembekwe Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe mu yaka sitini pakumala kupagwa kwa Che Yesu Kilisito Nombe ngakukumanyika kwapi kuwâlembete, nambo ikuganichikwa kuti jalembetechekeke ku Palesitina panepa mmusi wa ku Yelusalemu.

Matayo ni juwâlembete, mundu juwâlîji jwakukumbikanya nsongo akanawê kuwîlanjikwa ni Che Yesu kuwa jwakulijiganya jwakwe. Wamanyiche sooni kwa liina lya che Lawi. Che Matayo wâlîji jumo jwa achinduna likumi ni wawîli, nombe wâalembete wâ umanyilisi wâ Chiyahudi. Gelego nkukombola kugaona pangasisika pakuwa kwana Malembo sitini kutyochele mu Lilangano lya Kalakala. Nningwa wao walîji kulosya kuti Che Yesu wâlîji Kilisito,

Jwakuwombola jwasagulikwe ni Akunnungu, mundu jwati wâkulondola wâ Akunnungu wâsalaga ngani syakwe. Sooni che Matayo wâlembile indu yejinji nkati umwenye wa Akunnungu. Wâyahudi wâlolele kuti Jwakuwombola cha wê chilongola jwa umwenye wa pachilambo pano. Che Matayo kwa kulilolechesya nnope akuchikanila chikulupi chao kwa kukunguluchila kuti umwenye wa Akunnungu uli wa chibumu.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chitabu chambone ku wâ chaandanda mu Lilangano lya Sambano kwa ligongo lya malembelo gagalembekwe kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Chili chilumbikanyo chambone cha malangano ga wili. Wâumanyilisi akuganisa kuti pane che Matayo wâlingaga kusyasya mpela che Musa yatite kulemba mu itabu yakwe nsano yaandanda mu Lilangano lya Kalakala. Majiganyo ga Che Yesu pa wâliji pa chikwesya (Matayo 5-7). Ikukomboleka kulandanywa ni chipanganyo chi wâchitesile Akunnungu chakwapa che Musa Lilajisyo. (Chikumbuchilo cha lilajisyo 19:3-23:33)

Yaili mwelemo

Che Matayo akujitanda Ngani Jambone nkati kupagwa ku Che Yesu Kilisito ni ndande ja masengo gakwe mu liunjili lya 1-4.

Kumala pele che Matayo akusala nkati masengo ga Che Yesu ni majiganyo gakwe gamajinji mu liunjili lya 5-25.

Liuto lya mbesi lya Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo likusala nkati Che Yesu i wâtitite pakumalichisya masengo gakwe,

gagakuwoneka mu chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe mu liunjili lya 26-28.

*Lukosyo lu Che Yesu Kilisito
(Luka 3:23-38)*

¹ Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uŵelezi u che Daudi, jwa uŵelezi u che Iblahimu.

² Che Iblahimu ŵammeleche che Isaka ni che Isaka ŵammeleche che Yakobo ni che Yakobo ŵammeleche che Yuda ni achapwakwe. ³ Che Yuda ŵammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu ŵao ŵaliji che Tamali ni che Pelesi ŵammeleche che Esloni ni che Esloni ŵammeleche che Alamu. ⁴ Che Alamu ŵammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu ŵammeleche che Nashoni ni che Nashoni ŵammeleche che Salumoni ni, ⁵ Che Salumoni ŵammeleche che Boasi, achikulu ŵao che Boasi ŵaliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi ŵaliji achawelezi ŵa che Obedi ni che Obedi ŵammeleche che Yese, ⁶ nombe che Yese ŵammeleche Mwenye che Daudi.

Che Daudi ŵammeleche che Selemani, achikulu ŵao che Selemani ŵaliji ŵankwawo che Ulia.

⁷ Che Selemani ŵammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu ŵammeleche che Abiya ni che Abiya ŵammeleche che Asa ni,

⁸ che Asa ŵammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati ŵammeleche che Yolamu ni che Yolamu ŵammeleche che Usia ni,

⁹ Che Usia ŵammeleche che Yosamu ni che Yosamu ŵammeleche che Ahasi ni che Ahasi ŵammeleche che Esekiya ni, ¹⁰ Che Esekiya ŵammeleche che Manase ni che Manase ŵammeleche che Amoni ni che

Amoni wammeleche che Yosia ni,¹¹ Che Yosia wammeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaliji katema kakwasamichisya Wayahudi ku chilambo cha ku Babeli.

¹² Nipele, Wayahudi pa waiche ku chilambo cha Babeli, che Yekonia wammeleche che Sealitieli ni che Sealitieli wammeleche che Selubabeli ni,¹³ Che Selubabeli wammeleche che Abiudi ni che Abiudi wammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu wammeleche che Asoli. ¹⁴ Che Asoli wammeleche che Sadoki ni che Sadoki wammeleche che Akimu ni che Akimu wammeleche che Eliudi, ¹⁵ Che Eliudi wammeleche che Eliasali ni che Eliasali wammeleche che Matani ni che Matani wammeleche che Yakobo, ¹⁶ Che Yakobo wammeleche che Yusufu, wankwawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu wakuwilanjikwa Kilisito Jwakuwombola.

¹⁷ Pelepo paliji ni iwelesi kumi na nne kutyochema che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iwelesi kumi na nne kutyochema che Daudi mpaka Wayahudi pa wajigalikwe ku usami ku Babeli ni iwelesi kumi na nne kutyochema kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito.

Kupagwa ku Che Yesu Kilisito

¹⁸ Yelei ni iwatite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, waliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akanawe kuwonegana mpela mundu ni wankwakwe, che Maliamu walisimene ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Nombe che Yusufu wankwakwe pakuwa waliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulusya che Maliamu pa wandu, wasachile kwaleka

pangaimanyilila wându. ²⁰ Nombewo paŵaliji aninkuganisya yeleyo, katumetume jwa kwini jwa Ambuje wankopochele mu sagamisi, wansalile, “Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuŵa wankwenu, ligongo ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Chaligopole mwanache jwannume nomwe chimwape liina lyakwe Che Yesu, pakuŵa jwelejo ni juchiwakulupusye wându wakwe mu sambu syao.”

²² Nipele yoseyo yakopochele kuti liŵe isyene, liloŵe lya Ambuje liŵaŵechete kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, ²³ “Mwalimwalipe chaŵe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwannume, nombewo chachaŵilanga Emanueli” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.”

²⁴ Nombe che Yusufu paŵajimwiche, watesile ilaila iŵatite pakusala katumetume jwa kwini jwa Ambuje, wanjigele che Maliamu wankwawo ni kwaulanawo kumangwao. ²⁵ Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu paŵaligopwele mwanache jwannume. Nombe che Yusufu wampele liina lyakwe Che Yesu.

2

Achalendo kutyochela kungopochelo lyuŵa

¹ Che Yesu wapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, wându waŵaimanyichisye nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuŵa waiche ku

Yelusalemu. ² Wausisye wandu, “Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuwa Mwenye jwa Wayahudi? Tujiweni ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuwa ni weleu tuiche kukwapopelela.”

³ Mwenye che Helode pawapilikene yeleyo ni wapwele ntima, welewo pamo ni wandu wose wa ku Yelusalemu. ⁴ Nipele, waawilasile pamo achakulungwa wose wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa, wausisye kuti, “Ana Kilisito Jwakuwombola chapagwe kwapi?” ⁵ Nombewo wajanjile, “Mu musi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuwa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu,

⁶ ‘Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea, pakuwa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola

juchiwalongosye wandu wangu, Waisilaeli.’ ”

⁷ Pelepo, che Helode waawilasile pachisyepela wanyawo wawaimanyichisye nnope ndondwa ni wausisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. ⁸ Nipele watumile ku Beselehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwamalaga kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiwalile.”

⁹ Pa wamalisisye kumpilikanila mwenye, wajendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo ji wajiweni kungopochelo lyuwa

jalongolele mmbujo mwao mpaka pajaiche ni kwima pachanya nyuumba jiŵaliji mwanache.

¹⁰ Paŵajiweni jele ndondwa jo ŵasengwile nnope.

¹¹ Ŵajinjile nkati ni ŵammweni mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, ŵatindiŵalile ni kunkotamila. Pelepo ni ŵagopwele mmalombo gao ni ŵampele ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuŵilanjikwa manemane.

¹² Akunnungu ŵakanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele ŵausile kumangwao kwa litala line.

Kuutuchila ku Misili

¹³ Paŵamasile kutyoka achalendo ŵala, katume-tume jwa kwinani jwa Ambuje ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuŵa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju.”

¹⁴ Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, ŵatyosile chilo, ŵajawile ku Misili. ¹⁵ Ŵatemi kweleko mpaka che Helode paŵajasiche. Yeleyo yatendekwe kuti liloŵe liŵaŵechete Ambuje kwa litala lya jwaku-londola jwakwe liŵe isyene, “Nammilasile mwanangu kutyochela ku Misili.”

Kuulagwa kwa ŵanache achanandi

¹⁶ Che Helode paŵaimanyi kuti ŵaŵaimanyichisye ndondwa kwa nnope ŵala ŵalambwisye, ŵatumbile nnope. Ŵalajisye ŵandu ŵakwe akaaulaje ŵanache achanandi wose ŵachilume ŵapagwile

ku Beselehemu ni mumbali mwakwe wâali ni yaka iwili ni paasi ja pelepo. Wâtesile yeleyo malinga ni katema pa waimanyi kutyochela kwa wêle wâ waimanyichisye nnope ndondwa. ¹⁷ Yeleyo ni igatite ku wâ isyene malo wê gaga wêchetekwe kwa litala lya che Yelemia ju wâliji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji,

¹⁸ “Lilo wê lipikaniche ku Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo. Che Laheli akwalilila wânache wâo, ni ngaakusaka kwamyalasya, paku wâ wânache wose ajasiche.”

Kutyoka ku Misili

¹⁹ Pa wawile che Helode, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wankopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, ²⁰ wânsalile, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, paku wâ wându wâ wasakaga kummulaga mwanache jo wâmale kwasika.” ²¹ Nipele che Yusufu wâjimwiche ni wânjigele mwanache pamo ni achikulugwe, wâusile ku chilambo cha Isilaeli.

²² Nambo che Yusufu pa wâpilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akamulile umwenye wa atatigwe, wâjogwepe kwaula ku Yudea. Nombe, pa wâmasile kukanyikwa mu sagamisi, wâjawile mbande sya ku Galilaya, ²³ wâjawile kutama mu musu wauku wâlanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite paku wâ isyene malo wê gaga wêchetekwe kwa litala lya wâkulondola wâ Akunnungu gagakuti, “Cha wâlanjikwe jwa ku Nasaleti.”

3

*Che Yohana W̄akubatisya akwalalichila w̄andu
(Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)*

¹ Agala moŵa gala w̄akopochele che Yohana W̄akubatisya, w̄atandite kwalalichila w̄andu mu lipululu lya ku Yudea. ² W̄atite, “Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwinani uŵandichile.” ³ Aŵa ni ŵeŵala che Yohana ŵala, juŵagambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite, “Liloŵe lya mundu likuŵilanga mwipululu, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe, ngolosyanje litala lyakwe.’ ”

⁴ Che Yohana w̄awete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chaliji itete ni uchi wa mwikonde. ⁵ W̄andu ŵa ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, w̄ajaulile, ⁶ w̄ajitichisye sambi syao ni kuleka, nombewo w̄abatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁷ Nambo che Yohana paŵaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti w̄abatisye ni ŵaasalile, “W̄anyamwe uŵelesi wa lijoka! W̄aani w̄anjamwiche muuŵambale uchimwa wa Akunnungu waukwika? ⁸ Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi. ⁹ Nkaganisya ni kuliŵechetela muntima kuti, ‘Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!’ Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesi u che Iblahimu.

¹⁰ Sambano jino liwâgo lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto. ¹¹ Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambi. Nambo wâkwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguwâjilwa namose kwawula ilatu yao. Wêlewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. ¹² Wêlewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisya pa mooto wangasimika.”

*Che Yesu akubatiswa
(Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22)*

¹³ Kele katema ko Che Yesu wâtyosile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. ¹⁴ Nambo che Yohana wâlinjile kwasiwila aninkuti, “Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iwele uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?” ¹⁵ Nambo Che Yesu wâjanzile, “Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuwa ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu.” Pelepo che Yohana wâjitchisye.

¹⁶ Che Yesu pawâmasile kubatiswa wâtyosile mmeesi ni papopo kwinani kwaugwiche, wammweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela nguunda ni kwatula pachanya pakwe. ¹⁷ Nipele Lilowe kutyochela kwinani lyawechete,

“Jweleju ni Mwanangu jungunnonyela nonyelwe nawo.”

4

Che Yesu akulinjikwa ni Shetani

(Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani. ² Paŵatemi pangalya moŵa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. ³ Nipele Shetani ŵannyichilile, ni ŵansalile, “Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaŵe mikate.” ⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti, ‘Mundu ngakulama ni nkate pe, nambo kwa liloŵe lyalili lyose lyakuŵecheta Akunnungu.’ ”

⁵ Nipele, Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musu wa Akunnungu, ŵammisile penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu, ⁶ ŵaasalile, “Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuŵa ilembekwe, ‘Akunnungu chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani kwa ligongo lyenu, channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.’ ”

⁷ Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nkaalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.’ ”

⁸ Nipele Shetani ŵanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. ⁹ Ŵansalile, “Ni yose yi

chinampe ni kuw̄a yenu iw̄aga chimundindiw̄alile ni kumbopelela.” ¹⁰ Pelepo, Che Yesu w̄anjanjile, “Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,

‘Chimwatindiw̄alile Ambuje Akunnungu w̄enu ni kwapopelela w̄awowo pewo.’ ”

¹¹ Nipele Shetani, w̄annesile Che Yesu, ni w̄aiche achikatumetume w̄a kwini ni kwatumichila.

Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya (Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² Che Yesu paw̄apilikene kuti che Yohana ataw̄ikwe mu nyuumba jakutaw̄ilwa w̄andu, w̄ajawile ku Galilaya. ¹³ W̄atyosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musu wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. ¹⁴ Yeleyo ni ilyatite pakuw̄a isyene lilow̄e lilyaw̄echetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu,

¹⁵ “Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali,

litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolandani,

ku Galilaya, chilambo cha w̄andu w̄angaw̄a w̄ayahudi!

¹⁶ W̄andu w̄akutama mu chipi chaliwone lilanguka lyalikulungwa.

Nombe w̄andu w̄akutamanga pa chilambo cha chipi ni pa mmwilili wa chiwa,

lilanguka chilyalanguchisye!” ¹⁷ Kutandilila kele katema Che Yesu w̄atandite kulalichila achi-tiji, “Nneche sambu, pakuw̄a Umwenye wa kwini uwandichile!”

Che Yesu akwaŵilanga ŵandu ncheche ŵakukoka somba

(Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11)

¹⁸ Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵanakajumo ŵaŵili ŵakukoka, che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwakwe. Ŵaliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuŵa ŵaliji ŵakukoka somba. ¹⁹ Che Yesu ŵaasalile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.” ²⁰ Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.

²¹ Paŵajawile mmbujo kanandi ŵaweni ŵanakajumo ŵane ŵaŵili che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo. Ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŵa pampepe ni che Sebedayo atati ŵao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu ŵaaŵilasile. ²² Papopo ŵajilesile ngalaŵa jila pamo ni atati ŵao, ni kwakuya.

Che Yesu akwalamya ŵakulwala

(Luka 6:17-19)

²³ Che Yesu ŵajaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganyaga mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ŵalamisye ŵandu ilwele yakupisyangana iŵaliji nayo. ²⁴ Ngani syakwe syajenele mbande syose sya ku Silia. Ŵakulwala wose ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni aŵala ŵakulaga, ŵaŵakamwilwe ni masoka ni ŵaali ni njilinjili ni ŵandu ŵakulemala ŵajawisye kweleko nombewo ŵalamisye ŵana wose. ²⁵ Mipingo ja ŵandu achajinji kutyochela

ku Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo lwa Yolodani wankuiye.

5

Che Yesu akwajiganya wandu pa chitumbi

¹ Che Yesu pa wauweni mpingo wa wandu wakwesile pa chitumbi ni kutama. Wakulijiganya wao wajaulile, ² nombewo watandite kwajiganya.

Kusangalala kusyenesyene (Luka 6:20-23)

³ “Akwete upile wele wakwakulupilila Akunnungu, pakuwa umwenye wa kwinani uli wao.

⁴ Akwete upile wele wakulilasika muntima, pakuwa chatulaswe.

⁵ Akwete upile wele wakulitimalika, pakuwa chapochele chilanga cha Akunnungu.

⁶ Akwete upile wele wajakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Akunnungu chachajikutisya.

⁷ Akwete upile waali ni chanasa kwa wane, pakuwa chachikolelwa chanasa.

⁸ Akwete upile waali ni ntima wambone, pakuwa chachawona Akunnungu.

⁹ Akwete upile wakwalumbanya wandu, pakuwa wanyawo chachiwilanjikwa wanache wa Akunnungu.

¹⁰ Akwete upile wele wakusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, pakuwa Umwenye wa kwinani uli wao.

11 “Nsangalale wanyamwe wandu pachachintukananga ni kunnagasya ni kummechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu. 12 Nsangalale ni kuchina pakuwa mbote jenu jili jekulungwa kwini. Pakuwa iyoyo peyo ni iwapanganyichisye wakulondola wa Akunnungu wa wapali nkana we wanyamwe.

Lilanguka ni njete

(Maliko 9:50; Luka 14:34-35)

13 “Wanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesya kulasa kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliwatikwa ni wandu.

14 “Wanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautawikwe pachanya chitumbi ngaukukomboleka kuisika. 15 Wandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo, nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli pakuti lwalanguchisye waali nkati mo.

16 Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisye paujo pa wandu, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni wakusye Atati wenu waali kwini.

Majiganyo gankati Malajisyo

17 “Nkaganisya kuti naiche kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya. 18 Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwini ni chilambo pachimale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe

mpaka imalile yose. ¹⁹ Nipele, mundu jwalijose jwangajitichisya namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya wane, jwelejo cha we jwannandi nnope mu Umwenye wa kwinani. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya wane, jwelejo cha we jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani. ²⁰ Nipele ngunsalila kuti, iwaga umbone wenu ngaupunda aula wa wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa ni Mafalisayo nganjnjila ng'oo mu Umwenye wa kwinani.

*Majiganyo gagakukanya ku wa ni Uchimwa
(Luka 12:57-59)*

²¹ “Mpilikene kuti wandu wa chiikala wasalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulaje akusachilwa alamulikwe.’ ²² Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwakwachembulusya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakulo wela,’ cha wajilwe kwinjila ku mooto wangasimika mo wa gose pangali mbesi. ²³ Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu wana umenyani nomwe, ²⁴ njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njauke kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu.

²⁵ “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkana we kwika ku nkungulu. Yapundaga peleppe jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa

jwangondo, nombejo champonye mu nyumba jakutaŵilwa. ²⁶ Ngunsalila isyene kuti, ngantyoka mwelelo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.

Majiganyo gagakukanya Chikululu

²⁷ “Mpilikene kuti, ŵandu ŵasalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’ ²⁸ Nambo une ngunsalila, kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mwakwe. ²⁹ Nipele, iŵaga liso lyenu lya kundyo likunneŵasya nlityosye ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiŵalo chenu chimo cha pachiilu, kupunda chiilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ³⁰ Ni iŵaga nkono wenu wa kundyo ukunneŵasya, nkate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiŵalo chimo cha chiilu kupunda chiilu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

Majiganyo gagakukanya kulekangana

(Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ “Iŵechetekwe kuti, ‘Jwakunleka ŵankwakwe, akusachilwa ŵaape talaka.’ ³² Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka ŵankwakwe, pangaŵa kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu.

Majiganyo gagakukanya kulumbila

³³ “Soonni mpilikene kuti ŵandu ŵa kalakala ŵasalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambuje.’ ³⁴ Nambo une ngunsalila,

nkalumbila ng'o, atamuno kwa kwinani, pakuwa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ³⁵ atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuwa chili chitengu chao cha kuwichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musu wa Yelusalemu, pakuwa uli musu wa Mwenye jwankulu. ³⁶ Atamuno nkalumbila kwa ntwe wenu, pakuwa ngankukombola kupanganya lumbulo lumo kuwa lweswela atamuno lwepiliu. ³⁷ Mwatiji, 'Elo', jiwe 'Elo', ni mwatiji, 'Ngwamba', jiwe 'Ngwamba'. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangalumbana jula.

Majiganyo gagakukanya kuliuchisya
(Luka 6:29-30)

³⁸ "Mpilikene kuti isasilwe, 'Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.' ³⁹ Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisya kwa jwangalumbana. Mundu jwalijose juchampute lijanda pa lijeje lya kundyoy, mwagalauchisye ni lijakwe. ⁴⁰ Mundu anjausyaga ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu. ⁴¹ Mundu jwalijose ankanganichisya gani nji-gale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siwili. ⁴² Jwakummenda mumpu, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwajima.

Kwanonyela wammagongo
(Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ "Mpilikene kuti isasilwe, 'Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.' ⁴⁴ Nambo une ngunsalila, mwanonyele wammagongo wenu ni mwapopelele awala wakunlagasya, ⁴⁵ kuti mme wanache wa Atati wenu waali kwinani.

Pakuŵa akwalanguchisya lyuŵa lyakwe ŵandu ŵangalumbana ni ŵambone ni kwanyelela ula ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu ni ŵangalumbana. ⁴⁶ Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe ŵakunnonyela ŵanyamwe? Ngwamba! Pakuŵa ŵakukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo? ⁴⁷ Iŵaga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwapunda ŵane? Ana ngati ŵangakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo. ⁴⁸ Nipele mme ŵautindimisyu mu ntima kwati mpela Atati ŵenu ŵa kwinani yatite kuŵa jwautindimisyu.

6

Majiganyo gankati kwakamuchisya ŵakulaga

¹ “Nlilolechesye, nkatenda yambone pa ŵandu kuti mmoneche. Pakuŵa mwatendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati ŵenu ŵa kwinani.

² “Nipele pankunkamuchisya jwakulaga, nkagomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti pakutenda ŵaulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti ŵandu anlape. Ngunsalila isyene, ŵelewo ŵamale kupochela ntuuka wao. ³ Nambo mmwe pankunkamuchisya jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga ŵenu akamanyilila, ⁴ nipele mwakamuchisye ŵakulaga mwakusisika ni Atati ŵenu ŵakulola yakusisika, chachimpa mbote.

Majiganyo gankati kupopela (Luka 11:2-4)

5 “Sooni pankupopela, nkaŵa mpela ŵaulamba. Pakuŵa ŵelewo ikwanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni ŵandu. Ngunsalila isyene, ŵelewo ŵamale kupochela mbote jao. 6 Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapopele Atati ŵenu ŵangakuwonekana. Nombe Atati ŵenu ŵakulola inkuipanganya kwakusisika, champe mbote.

7 “Pankupopela, nkaŵecheta maloŵe ga wamba mpela ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Pakuŵa ŵanyawo akuganisa kuti Akunnungu chachapilikanila kwa ligongo lya maloŵe gao gamajinji. 8 Nipele nkalandana ni ŵanyawo, pakuŵa Atati ŵenu akumanyilila chinkusaka nkanaŵe kwaŵenda. 9 Nipele ŵanyamwe mpopeleje yeleyi,

‘Atati ŵetu ŵandi kwinani,
Liina lyenu lichimbichikwe kwannope.

10 Umwenye wenu uiche.

Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano
mpela kwinani.

11 Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa.

12 Ntulechelesye ileŵo yetu,

mpela uweji itukuti kwalechelesya wose
ŵakutuleŵela.

13 Nkatujinjisa nkulinjika,

nambo ntukulupusye ni jwangelumbana.’
Pakuŵa umwenye uli wenu ni machili
ni ukulu moŵa gose pangali mbesi.

14 “Pakuŵa mwalechelesyaga ŵandu ileŵo
yao, Atati ŵenu ŵa kwinani channechelesye

ni wanyamwe wakwe. ¹⁵ Nambo iwaga ngamwalechelesya wandu, nombe Atati wenu wa kwini ngasannechelesya ni wanyamwe wakwe.

Majiganyo gankati kuta

¹⁶ “Pankuta, ngasimma mpela waulamba. Wanyawo akuta sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni wandu kuti akuta. Nambo une ngunsalila isyene kuti welewo wamale kupochela ntuuka wao. ¹⁷ Nambo mwe pankuta, nsukusule ku meeso ni kupakala mauta muntwe, ¹⁸ kuti wandu anamanyilile kuti nkuta, nambo manyiche ni Atati wenu wangakuwoneka. Nombe Atati wenu pe wakulola yakusisika, chachimpa mbote jenu.

Mbiko kwini
(Luka 12:33-34)

¹⁹ “Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni wawiyi akwinjila ni kwi. ²⁰ Nambo nligosele mbiko kwini kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno wawiyi ngakukombola kwini ni kwi. ²¹ Pakuwa pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuwe.

Liso lili lilanguka lya chiilu
(Luka 11:34-36)

²² “Liso lili lilinga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lya waga lyansima, chiilu chenu chose chichiwe mu lilanguka. ²³ Nambo liso lyenu lya waga nga waga lyansima, chiilu chenu chose chichiwe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lya waga mu chipi, chipi cho chili totoloo!

*Akunnungu ni chipanje
(Luka 16:13; 12:22-31)*

²⁴ “Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje wawili. Pakuwa chanchime jumo ni kunnonyela jwine. Pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo.

²⁵ “Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindyechichi ni ching'we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi. Pakuwa umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. ²⁶ Nnyilole ijuni ya mwikonde, ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati Wenu wa kwinani akuilisyaa. Wanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. ²⁷ Nipele, waani mwa wanyamwe kwakulichenjeusya nope akukombola kulijonjehesya namose lyuwa limo mmowa ga umi wakwe?

²⁸ “Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluwa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluwa wo. ³⁰ Nipele iwaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malawi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda wanyamwe wandi ni chikulupi chamwana?

³¹ “Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching'we chichi? Namose chimbwale chichi? ³² Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati ŵenu ŵa kwinani akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. ³³ Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chi-ijonjechekwe kukwenu. ³⁴ Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuŵa malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7

Yankati kwalamula ŵandu ŵane (Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Ngasimwalamula ŵane, kuti ni ŵanyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu, ² pakuŵa chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula ŵane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila ŵane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula ŵanyamwe. ³ Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴ Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantysye chiswani chachili mu liso lyenu’, akuno mu liso lyenu kwana chitela? ⁵ Jwaulamba mmwejo! Ntysye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

⁶ “Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngakaŵa chagalauche ni kumpalula, namose ngasimwajasila maguluŵe igogo yenu ya ndalama, ngakaŵa chailiŵate.

Mmende, nsose ni kugomba nnango
(Luka 11:9-13)

⁷ “Mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango. ⁸ Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. ⁹ Ana jwapi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga nkate chiŵape liganga? ¹⁰ Pane aŵendaga somba, chiŵape lijoka? ¹¹ Iŵaga ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwini chatende mwakupunda, chiŵape yambone aŵala ŵakwaŵenda.

¹² “Nipele yose inkusaka ŵandu ampanyichisye, ni ŵanyamwe ŵakwe mwapanpanyichisye iyoyo. Pakuŵa gelega gali malumbo ga malajisyo ga che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu.

Nnango wakunyilila
(Luka 13:24)

¹³ “Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuŵa litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguche ni ŵakwinjila mwelemo atupile. ¹⁴ Nambo litala lya kwinjilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wakunyilila ni ŵandu ŵakulimanyilila litala lyo nganatupa.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Nlilolechesye ni wâkulondola wâ unami. Wêlewo akwika kukwenu ali nkuwoneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gakalipa. ¹⁶ Chimwamanyilile kwa isambo yao. Uli?, Wându akukombola kukawâ sabibu pa chitela cha miiwâ, pane tini pa nkwanga? Ngwamba! ¹⁷ Nipele, chitela chambone chikusogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. ¹⁸ Chitela chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana ngachikusogola isogosi yambone. ¹⁹ Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi yambone chachichigwisya ni kwasila pa mooto. ²⁰ Nipele chinchamanyilila kwa isambo yao.

Ngangummanyilila wanyamwe
(Luka 13:25-27)

²¹ “Ngawâ kila mundu jwakumilanga, ‘Ambuje, Ambuje’, juchajinjile mu umwenye wa kwinani, nambo ajula jwakwitenda yakwisaka Atati wângu wâali kwinani. ²² Lyuwâ lya malamulo lyo wâjinji chaasalile, ‘Ambuje, Ambuje! Uwe ni wêwâla utwalalichilaga ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupanganya yakusimonjeka yejinji’ ²³ Pelepo chinjasalila kwa kang'wa jangu, ‘Wanyamwe nganinammanya ng'o, ntyoche mmbujo mwangu, wanyamwe wankupanganya yaigongomalo.’

Wakutaŵa nyuumba ŵawili
(Luka 6:47-49)

²⁴ “Nipele jwalijose jwakugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, akulandana ni mundu jwakwete lunda, jwataŵile nyuumba jakwe pa lwala. ²⁵ Pajanyele ula, sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo nganijigwa pakuŵa jaliji jitaŵikwe pachanya lwala.

²⁶ “Nambo jwalijose jwakugapilikanila maloŵe gangu ga nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakuloŵela jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga. ²⁷ Pajanyele ula, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba nyuumba jila, nombejo jagwile ni kugumuka jose.”

Ukombole u Che Yesu

²⁸ Nipele, Che Yesu paŵamasile kuŵecheta maloŵe go, mpingo wa ŵandu ŵasimosile yatite kwiganya. ²⁹ Pakuŵa ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ukombole, ngaŵa mpela yakuti kwiganya ŵakwiganya Malajisyo ŵao.

8

Che Yesu akunlamya mundu jwa matana
(Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Che Yesu paŵatulwiche pa chitumbi, mipingo jekulungwa ja ŵandu jakuiye. ² Nipele, ŵaiche mundu jwa matana, ŵatindiŵalile ni kwakotamila ni kuti, “Ambuje, mwasakaga, nkukombola kuswejesya!” ³ Che Yesu ŵajongwele nkono, ŵakwayiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele.” Papopo

mundu jo walamile matana gao. ⁴ Nipele Che Yesu wansalile, “Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iwatite pakusala che Musa kwalosya wandu wose kuti nnamile.”

*Chikulupi cha chilongola jumo jwa Chiloma
(Luka 7:1-10)*

⁵ Che Yesu pawajinjilaga musi wa Kapelenaumu, chilongola jumo jwa wandu wangondo wa chilambo cha ku Loma wanjaulile ni kwachondelela wakamusye ⁶ achitiji, “Ambuje, katumetume jwangu agonile mu nyumba atatele, ni akupotekwa nnope.”

⁷ Nipele Che Yesu wansalile, “Chiiche kukun-
namya.” ⁸ Chilongola jwa wandu wangondo jo wanjianjile, “Ambuje, nganguwajilwa mmwe njinjile mu nyumba jangu. Nambo mmechete lilo we pe ni katumetume jwangu chalame. ⁹ Pakuwa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete wangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo, ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’, Nombejo akuchitenda.”

¹⁰ Nipele, Che Yesu pawagapilikene malo we go, wasimosile, ni wasalile wandu wawaliji aninkwakuya, “Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulupi mpela achi namuno mu chilambo cha ku Isilaeli. ¹¹ Nipele, ngunsalila kuti, wandu achajinji chaiche kutyochela kungopochelo lyuwa ni kulikuswela lyuwa, ni wanyawo chatame pachindimba cha

chakulya pamo ni che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo mu Umwenye wa kwinani. ¹² Nambo wêlewo wâti awe mu Umwenye wo chaponyekwe paasa, pa chipi, kweleko chalile ni kuchilimya meeno.” ¹³ Nipele, Che Yesu wânsalile chilongola jwa wându wângondo jula, “Njaule kumangwenu ni itendekwe kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” Ni katumetume jwao walamile katema kakoko.

*Che Yesu akwalamya wându wâjinji
(Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Che Yesu wâiche kumusi ku che Petulo, wâsimene akwegwao wâ chikongwe che Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko.

¹⁵ Nipele, Che Yesu wânkwaiye nkono jwankongwe, nombewo walamile ni wâjimwiche ni kwatumichila.

¹⁶ Ligulo lyakwe, wâichisye wându achajinji wâwakamwilwe ni masoka, nombejo kwa litala lya majiganyo gakwe, wâgawinjile masoka go ni kwalamya wose wâwalwalaga. ¹⁷ Wâtesile yeleyo kuti gamalile malo we ga wâwechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti, “Asyene akutyosisye kulaga kwetu, ni kutulamya ilwele yetu.”

*Wâkusachilwa kuwâ wakulijiganya
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu pa wâuwani mpingo wa wându uninkwasyungula, wâasalile wakulijiganya wâo ajomboche ajaulangane peesi litanda.

¹⁹ Jwakwiganya Malajisyo jumo wânjaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya, une chinankuye kwakulikose kuchinjaule.” ²⁰ Che Yesu wâtite,

“Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola peuto pakupumulila.”

²¹ Nipele, mundu jwine mwa wâkulijiganya wâo wâansalile, “Ambuje muuneche kaje nyaule ngaa-siche atati wâangu.” ²² Nambo Che Yesu wâansalile, “Munguye, mwaleche wâawe wâasiche wâawe wâo.”

Che Yesu akuchikalipila chibunga

(Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25)

²³ Che Yesu wâajinjile mu ngalaŵa ni wâkulijiganya wâo wâjawile nawo. ²⁴ Chisisimuchile jatandite kupuga chibunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kujiunichila ngalaŵa. Nambo Che Yesu wâliji agonile lugono.

²⁵ Wâkulijiganya wâo wâjaulile kukwajimusya achitiji, “Ambuje ntukulupusye, tulinkwasika!”

²⁶ Che Yesu wâasalile, “Wânyamwe wâandu wâandi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?” Nipele, wâajinamukwiche, ni kuchikalipila chibunga ni matumbela, ni kwatulele jii. ²⁷ Ni wâandu wâsimonjile ni wâtite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

Che Yesu akwalamyâ wâandu wâwîli wâali ni masoka

(Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸ Che Yesu paŵaiche peesi litanda mu chilambo cha Wâgelasi, wâandu wâwîli wâwâkamwilwe ni masoka wâsimene nawo achikopochelaga kumalembe. Wâandu wo wâajogoyaga nnope, namose wâandu nganapitaga litala lyo. ²⁹ Nipele, wâtandite

kunyanyisya achitiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakanaŵe katema ketu?”

³⁰ Chiŵandi ni pelepo kwaliji ni mpingo wa maguluŵe ganinkulya. ³¹ Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Iŵaga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile maguluŵe gala.” ³² Che Yesu ŵagasalile, “Ayaga, njaule.” Papopo gakopweche kwa ŵandu ŵala ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waselechele mu litanda ni maguluŵe gose gawile mmeesi.

³³ Ŵakuchinga maguluŵe gala ŵautwiche, ŵajawile mmusi. Kweleko ŵaasalile ŵandu ngani syose ni indu iyasimene ŵandu ŵaŵili ŵaŵakamwilwe ni masoka ŵala. ³⁴ Nipele, ŵandu wose ŵa musu wo ŵatyosile kukwachingamila Che Yesu, paŵaweni ŵachondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9

Che Yesu akunnamya mundu jwakitatala (Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26)

¹ Che Yesu ŵajinjile mu ngalaŵa, ŵajombweche litanda ni kwika mmusi wao. ² Pelepo ŵandu ŵampeleche mundu jumo jwatatele chiilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao, ŵansalile mundu jwakitatala jula, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambu syenu.” ³ Nipele, ŵakwiganya Malajisyo ŵane ŵatandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!”

4 Che Yesu wâsimanyi ng'anisyo syao ni wâusisye, “Kwachichi nkuganisya yangalumbana mmitima jenu? 5 Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche, Njaule?’ 6 Nambo, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya wându sambi syao.” Pelepo wânsalile jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwenu.”

7 Nipele, mundu jo wâjimbwiche ni kwaula kumangwao. 8 Wându wose mu mpingo wo pa wâiweni yeleyo, wâsimosile ni kukamulwa ni lipamba, wâakusisye Akunnungu u wâpele wându ukombole wanti yele.

*Che Yesu akummilanga che Matayo
(Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32)*

9 Che Yesu wâtyosile pelepo, ni pa wâjaulaga, wâmbweni mundu jumo ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wânsalile, “Munguye.” Nombe che Matayo, wâjimbwiche ni kwakuya.

10 Che Yesu pa wâlaji mu nyuumba ji che Matayo kulya chakulya, wâkukumbikanya nsongo wâjinji ni wâali ni sambi wâiche ni kutama pamo nawo ni wâkulijiganya wâo. 11 Mafalisayo pa wâiweni yeleyo, wâusisye wâkulijiganya wâ Che Yesu, “Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni wâkukumbikanya nsongo ni wâali ni sambu?”

12 Che Yesu wâgapilikene gelego ni wâjanjile, “Wângakulwala ngakwalajila wântela, ika wê wâkulwala ni wâkwalajila wântela. 13 Nipele,

njaule nkaliiganye malumbo ga malowê ga, 'Ngusaka chanasa, ngaŵa mbopesi.' Nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo ŵaali ni sambu."

Majiganyo gankati kutaŵa
(Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Nipele, ŵakulijiganya ŵa che Yohana Ŵakubatisya ŵajaulile Che Yesu ni kwausya, "Uweji ni Mafalisayo tukutaŵa kaŵilikaŵili, kwachichi ŵakulijiganya ŵenu ngakutaŵa?"

¹⁵ Che Yesu ŵajanjile, "Uli, nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga ŵa mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.

¹⁶ "Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye. ¹⁷ Sooni ngapagwa ŵandu ŵakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolohekwe ni mapende. Pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo ŵandu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iwili ikugosekwa."

Mwali juŵawile ni jwankongwe jumo
(Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta gelego, ŵaiche chilongola jumo jwa Chiyahudi,

WâtindiWâlile ni kuti, “Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi.” ¹⁹ Che Yesu Wâjimi ni kunkuya, Wâkulijanya Wao Wâjawile pamo nawo.

²⁰ Jwakopochele jwankongwe jumo juWâlwalaga magono kwa yaka likumi ni iwili, Wannyichilile Che Yesu panyuma, Wâkwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. ²¹ Wâtesile yeleyo pakuWâ Wâganasiseye muntima mwao kuti, “Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame.” ²² Nombe Che Yesu Wâgalawiche, Wâmweni ni Wânsalile, “Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye.” Jwankongwe jo Wâlamile katema kakoko.

²³ Nipele Che Yesu Wâaiche mu nyuumba ja chilongola jula. Ni Wâweni Wâkugomba ipeta ni mpingo wa Wându aninkulila kwa malumbo, ²⁴ ni Wâtite, “Ntyochanje pelepa, pakuWâ mwali ju nganasika, agambile gona pe.” Ni Wanyawo Wâasechile. ²⁵ Wându Wâla paWâWinjikwe, Che Yesu Wâjinjile nkati, Wânkamwile nkono mwali jula, nombejo Wâjimwiche. ²⁶ Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose.

Che Yesu akwalamya Wându WâWili Wângakulola

²⁷ Che Yesu Wâtyosile pelepo, ni paWâlijini nkwaula, Wându WâWili Wângakulola Wânkuiye achinyanyisyaga, “Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasa!” ²⁸ Che Yesu paWâjinjile mu nyuumba, Wângakulola wala Wâjaulile, nombejo Wâusisye, “Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?” Nombewo Wâjanjile, “Elo, Ambuje.” ²⁹ Pelepo Che Yesu Wâgakwaiye meeso gao, Wâtite, “Iweje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.”

³⁰ Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu wâkanyisye kwa nnope kuti, “Ngasimunsalila mundu jwalijose ngani ji.” ³¹ Nambo wanyawo watyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose.

Che Yesu akunnanya mundu jwangakuwêcheta

³² Wându wawili wala paWaliji nkutyoka, wându wane wannyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuwêcheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. ³³ PaWankopwesye masoka papopo mundu jwangakuwêcheta jula, watandite kuwêcheta. Wându wasimosile nikuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!” ³⁴ Nambo Mafalisayo watite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka.”

Che Yesu akwakolela chanasa wându

³⁵ Che Yesu wasyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni kwalamisya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ³⁶ Nipele, paWaweni wându, mipingo kwa mipingo, wakolele chanasa pakuwa wapesile ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni jwakuchinga. ³⁷ Pelepo waasalile wakulijiganya wao, “Magungulo gali gamajinji, nambo wakugungula nganatupa. ³⁸ Nipele mwapopele Ambuje wa magungulo, apeleche wakupanganya masengo mmagungulo gao.”

10

*Achinduna likumi ni wawili
(Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16)*

¹ Che Yesu wawilasile pamo wakulijiganya wao likumi ni wawili, wapele ukombole wa kugakoposya masoka, ni kwalamya wandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ² Ni meena ga wele achinduna likumi ni wawili wo gali gelega: Che Simoni jwakuwilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao, ³ Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juwaliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, ⁴ Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikaliote juwangalawiche Che Yesu.

*Che Yesu akwatuma achinduna likumi ni wawili
(Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6)*

⁵ Nipele, Che Yesu waatumile wanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji: “Nkajaula mmajumba ga wandu wangaWa Wayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja Wasamalia. ⁶ Nambo njaule kwa wandu wa ku Isilaeli wasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga. ⁷ Pinkwaulanga nkalalicheje yeleyi, ‘Umwenye wa kwinani uwandichile.’ ⁸ Nkaalamye wakulwala, nkaasyusye wawile, nkaaswejesye waali ni matana, nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo. ⁹ Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu. ¹⁰ Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo wawili,

atamuno ilatu, atamuno nkongojo. Pakuwâ jwakupanganya masengo immajile kupegwa chakulya chakwe.

¹¹ “Sooni pachinkajinjile mu musu wauli wose atamuno mu nsinda, nkasose mwelemo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelemo mpaka pachinkatyoché. ¹² Pachinjinjile mu nyuumba mwakomasye nchitiji, ‘Chitendewele chiwê kukwenu.’ ¹³ Nipele, wêle wâkutama mu nyuumba mo ampochelaga, chitendewele chenu chichitame kwa wanyawo. Nambo ya wâga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu chichimmujile mwachinsyene. ¹⁴ Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana malo wê genu, pachinkopoche mu jele nyuumba jo atamuno mu wele musu wo, nkung’unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka. ¹⁵ Ngunsalila isyene, lyuwâ lya malamulo, wându wâ wele musu wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola.

*Malagasyo gagakwika
(Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17)*

¹⁶ “Nnole, nguntuma wanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni wakulitimalika mpela nguunda. ¹⁷ Mlilolechesye ni wându, pakuwâ chachinjausya wanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela. ¹⁸ Chachinjausya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila wanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa wându wânga wâ

Ŵayahudi. ¹⁹ Nipele pachachinjausya ŵanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuŵecheta. ²⁰ Pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati ŵenu jwaali nkati mwenu ni juchaŵechete.

²¹ “Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung'una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni ŵanache chiŵagalauche achaŵelesi ŵao ni kwaulaga. ²² Ŵandu chanchimanje ŵanyamwe kwaligongo lya kuungulupilila une. Nambo juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ²³ Annagasyaga ŵandu mmusi umo, mmutuchilanje mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanaŵe kwika Mwana jwa Mundu.

²⁴ “Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. ²⁵ Paichile pa jwakulijiganya kuŵa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iŵaga ammilasile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga ŵandu ŵaali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope.

*Ŵakusachilwa kwajogopa
(Luka 12:2-7)*

²⁶ “Nipele, kasimwajogopa ŵandu. Pakuŵa kila chindu cheunichikwe chichiŵe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. ²⁷ Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakun-songonela, nkachisale kwa ŵandu pangasisa.

²⁸ Kasimwajogopa wâkuchiulaga chiilu, nambo ngakukombola kujiulaga mbumu. Mmbaya mwajogope wâkukombola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. ²⁹ Ijojolo iwili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati wenu kusaka. ³⁰ Nambo kukwenu wanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siwalanjikwe syose. ³¹ Kwayele ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela mwakuipunda ijojolo.

Kwakunda ni kwakana Kilisito
(Luka 12:8-9)

³² “Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa wandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati wangu waali kwinani. ³³ Nambo jwalijose juchachingana paujo pa wandu, noneji chinamkane paujo pa Atati wangu waali kwinani.

Utinda
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Nkaganisya kuti ichenawo chitendewele pachilambo pano. Ngwamba! Nganiikanawo chitendewele nambo ichenawo ngondo. ³⁵ Pakuwa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. ³⁶ Ni wammagongo wa mundu chaŵe wandu waali mu nyuumba jakwe.

³⁷ “Jwakunnonyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe

kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. ³⁸ Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. ³⁹ Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kungulupilila une, chachusimana.

Mbote
(*Maliko 9:41*)

⁴⁰ “Jwakumpochela wanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela wele wandumile une wo. ⁴¹ Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu ligongo atekuwa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuwa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁴² Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimpa jumo jwa wangamanyika kwannope wa ngao wa meesi gamasisi, pakuwa ali wakulijiganya wangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe.”

11

Wantenga kutyochela ku Che Yohana Wakubatisya
(*Luka 7:18-35*)

¹ Nipele, Che Yesu pawamalisisye kwalajisya wakulijiganya wao likumi ni wawili, watyosile kweleko, wawile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya.

2 Nombe che Yohana paŵaliji mu nyumba jakutaŵilwa ŵapilikene ngani ja masengo ga Kilisito Jwakuwombola, ŵaatumile ŵakulijiganya ŵao, 3 akausye, “Ana mmwe ni ŵele ŵakwika ŵala pane twalolele ŵane?” 4 Che Yesu ŵaajanjile, “Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. 5 Ŵangalola akulola, ni ŵangajenda akwenda, ni ŵamatana akuswejeswa, ni ŵangapilikana akupilikana, ni ŵawe akusyuswa, ni ŵakulaga akusalilwa Ngani Jambone. 6 Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba.”

7 Nipele, ŵele ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵaliji nkwenda, Che Yesu ŵatandite kwasalila ŵandu ngani si che Yohana aninkuti, “Ana mwajawile kukulola chichi kwele kwipululu ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?” 8 Iŵaga ngaŵa yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawete iwalo yambone? Ŵandu ŵakuwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye. 9 Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu. 10 Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juŵangambaga mmalembelo ga Akunnungu,

Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu,

juchakankolochesye litala lyenu. 11 Ngunsalila isyene, mwa ŵandu ŵakutama mu chilambo, nganatyochele mundu

jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Wâkubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwini ali jwankulungwa kumpunda jwelejo. ¹² Chitandile katema kaWâlalichilaga che Yohana Wâkubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwini ukukanikwa, ni wându wâali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. ¹³ Majiganyo gose ga wâkulondola wâ Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. ¹⁴ Iwâga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. ¹⁵ Jwakwete mapilikanilo, apilikan!

¹⁶ “Chinaulandanye ni chichi uwelesi wu? Ulandene ni achachanda wâwatemi paluwala lwa kusumichisya malonda, ni kuwechetesya ni achinjao,

¹⁷ Twangombe ngoma nambo nganintyala!

Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!’ ¹⁸ Pakuwa Che Yohana waiche, watawaga ni nganang’waga divai, ni wanyawo watite, ‘Akamwilwe ni masoka.’ ¹⁹ Mwana jwa Mundu waiche, achilyaga ni aching’waga ni wanyawo watite, ‘Munole aju, jwakutolwa ni jwakolelwa, mmbusanga jwa wakukumbikanya nsongo ni wa sambu!’ Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche kuwa lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe.”

*Wandu wângakulupila wâ misi jine jine
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Nipele, Che Yesu wâtandite kwakalipila wându wâ misi jo jiwâtesile yakusimonjeka, nambo wându wâkwê nganaleka sambi. ²¹ “Ulaje kukwênu ku Kolasini! Ulaje kukwênu ku Besesaida! Pakuwâ, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwênu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, wându wâkwê akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambi syao. ²² Nambo ngunsalila, lyuwâ lya kulamula, wâwanyamwe chinjamukwe kwannope kupunda wându wâ ku Tilo ni ku Sidoni. ²³ Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kwinani? Chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wându wâwile. Pakuwâ, yakusimosya yaitendekwe kukwênu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiwêla mpaka lelo. ²⁴ Nambo ngunsalila, lyuwâ lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda wându wâ ku Sodoma.”

*Njise kukwangu nkapumulile
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Katema kakoko, Che Yesu wâtite, “Ngungolela Atati, Ambuje wâ kwinani ni chilambo, pakuwâ mwasisile indu yi wându wâ lunda ni wându wâ umanyilisi ni kwaunukulila wânache. ²⁶ Elo, Atati, pakuwâ yeleyo ni yaitite pakunonyela.

²⁷ “Atati wângu ambele indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana, akawê Atati, ni sooni ngapagwa jwakummanyilila Atati, akawê Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana

kuti ammunukulile. ²⁸ Njisanje kukwangu wanyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusye. ²⁹ Mungunde, nkalijiganye kukwangu, pakuwa une ndili jwikutulala ni jwakulitulunya, nomwe chinkapumule mmitima jenu. ³⁰ Pakuwa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa.”

12

Ambuje wa Lyuwa lya Kupumulila (Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Kele katema ko Che Yesu wapitaga mmigunda ja ngano pa Lyuwa lya Kupumulila. Nipele, wakulijiganya wao jakwete sala, watandite kupulula masache ga ngano ni kulya. ² Nambo Mafalisayo pawaiweni yeleyo, waasalile Che Yesu, “Nnole, wakulijiganya wenu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuwa lya Kupumulila.”

³ Che Yesu wajanjile wanyawo kuti, “Uli nganinsyome iwatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? ⁴ Jwelejo jwajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu, wajigele ni kulya mikate jiatyosyekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikaŵe wambopesi pe. ⁵ Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalembelo ga Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa kila Lyuwa lya Kupumulila wambopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakuwalanjilwa kuwa alewile? ⁶ Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jwankulu

kujipunda Nyuumba ja Akunnungu. ⁷ Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga maloŵe ga gaasasile Akunnungu, ‘Ngusaka chanasa ngaŵa mbopesi,’ ngankaalamule ŵandu ŵangali ni sambi. ⁸ Pakuŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila.”

*Mundu jwali ni nkono wakutatala
(Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11)*

⁹ Nipele, Che Yesu ŵatyosile pelepo, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela. ¹⁰ Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, ŵandu ŵausisye Che Yesu, “Uli, ili yambone kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?” Ŵambusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela.

¹¹ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuŵa lili Lyuŵa lya Kupumulila? ¹² Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila.” ¹³ Nipele, ŵansalile mundu jo kuti, “Ngolosye nkono wenu.” Ŵaugolwesye, nombe ni ŵalamile chisau nkono wine ula. ¹⁴ Nipele, Mafalisayo ŵatyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu.

Katumetume jwasagulikwe ni Akunnungu

¹⁵ Nambo Che Yesu paŵasimanyi ng'anisyo syao, ŵatyosile pepala. Ŵandu achajinji ŵakuiye ni ŵaalamisye ŵakulwala wose, ¹⁶ ŵakanyisye ngasiŵamanyisya ŵandu ngani syakwe, ¹⁷ pakuti

gamalile maloŵe gaŵechete jwakulondola che Isaya,

¹⁸ “Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu.

Chinantaje Mbumu jwangu, nombejo chakaasalile ŵandu ŵa ilambo kulamula kwangu.

¹⁹ Ngasakola makani atamuno nganyanyisya, ni liloŵe lyao ngalipikanika mwitala.

²⁰ Chapunde kwakolela chanasa ŵandu ŵakwete masauko ga kuputikwa kwa nnasi, ni kwakamulisya ntima ŵandu ŵangali machili, mpaka ulamusi waukusachilwa pachiukomboleswe kulamula.

²¹ Ŵandu wose ŵa ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo.”

*Che Yesu ni Belesebuli
(Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23)*

²² Papopo ŵandu ŵannyichisye Che Yesu mundu jwanggalola atamuno kuŵecheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. Nipele ŵannamisye jwangaŵecheta jo ni jwaŵechete ni kulola. ²³ Mpingo wose wa ŵandu ŵasimosile ni ŵatite, “Jweleju ngati Mwana ju che Daudi?” ²⁴ Nambo Mafalisayo paŵapilikene gelego, ŵatite, “Mundu ju akugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka.”

²⁵ Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, “Umwenye wauliwose waugaŵanyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane ŵandu ŵa nyumba

jajilijose agawanyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyuumba jo ngajijima. ²⁶ Iwaga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo ugawanyiche, nipele, chiujime chinauli? ²⁷ Wanyamwe nkutinji une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, wakulijiganya wenu akugakoposya kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lyo wandu wakunkuya ni wachammechetele wanyamwe. ²⁸ Nambo iwaga une ngugakoposya masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelepo mmanyilile kuti umwenye wa Akunnungu unnyichilile.

²⁹ “Soonni mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyuumba ja mundu jwali ni machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamtawe kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe.

³⁰ “Jwalijose jwanganawa pamo none, akunganila une ni jwngasonganganya wandu pamo none, akwapwilinganya. ³¹ Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, wandu chalecheleswe sambi ni lilo we lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. ³² Ni jwalijose juchawechele lilo we lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchawechele lilo we lya kunkanila Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, nga wa pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwika cho.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-45)

³³ “Chitela Chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe. ³⁴ Wanyamwe uwelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene mwaŵaga wanganalumbana? Pakuŵa mundu akuwecheta agala gagagumbele mu ntima wakwe. ³⁵ Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwanganalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana.

³⁶ “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula wandu chasachilwe kwanga kwa liloŵe lyalili lyose lyanganalumbana lyaŵaŵechete. ³⁷ Pakuŵa kwa maloŵe genu gambone chachimmalanjila kuti ndi wambone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu gakusakala chinchilamulwa.”

Kusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸ Nipele, wane wa wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo waasalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, tukusaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.” ³⁹ Nombejo waajanjile, “Uwelesi wanganalumbana ni wangakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo ngampegwa chimanyisyo ikaŵe achila pe chimanyisyo cha che Yona jwaku-londola jwa Akunnungu. ⁴⁰ Pakuŵa mpela che Yona iwatite pakutama moŵa gatatu muusi ni chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa Mundu nombe ni ichajile pakutama

mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo. ⁴¹ Ŵandu ŵa ku Ninawi chakopochele katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambu syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona! ⁴² Mwenye jwankongwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochele katema au uŵelesi u pachulamulikwe, nombe chasale kuti uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaiche kutyochela kwakutalika, ŵaiche kukugapilikanila maloŵe ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani.

*Kuuja kwa lisoka
(Luka 11:24-26)*

⁴³ “Lisoka palikunkopoka mundu, likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata, ⁴⁴ pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuuja ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, ⁴⁵ pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gakwaula kukunjinjila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo akuŵa jwangelumbana nnope kupunda iŵaliji kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa Ŵandu Ŵangelumbana.”

*Achalongo ŵausyesyene ŵa Che Yesu
(Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21)*

46 Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja ŵandu, achikulu ŵao ni achalongo ajao ŵaiche ni kwima paasa, ŵasachile kunguluka nawo. 47 Nipele, mundu jumo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Achikulu ŵenu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuŵecheta nomwe.” 48 Nambo Che Yesu ŵanjanjile jwele mundu jo kuti, “Ŵaani achikulu ŵangu? Ni ŵaani achalongo ajangu?” 49 Che Yesu ŵanlanjile mundu jula ŵakulijiganya ŵao achitiji, “Ŵeleŵa ni ŵaali achikulu ŵangu ni achalongo achinjangu! 50 Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati ŵangu ŵa kwini, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu ŵangu.”

13

Chitagu cha jwakupanda (Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8)

1 Ndaŵi jijojo, Che Yesu ŵakopweche mu nyuumba jila, ŵajawile kukutama mungulugulu litanda. 2 Mipingo jajikulungwa ja ŵandu jansyungwile nipele ŵakwesile mu ngalaŵa ni kutama. Ŵandu wose ŵajimi mungulugulu litanda, 3 nombe Che Yesu ŵaasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda ŵajawile kukumisa mbeju.

4 “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila. 5 Sine syapatuchile mma-ganga pangali litaka lyejinji. Syawoneche sime-sile kwachitema pakuŵa litaka lyaliji kanandi. 6 Nipele, lyuŵa palyaŵasile syatiniche ligongo

michiga jakwe jaliji nganijijinjisya paasi, syajumwile. ⁷ Sine syapatuchile pa miiwâ, nombe miiwâ jo jamesile ni kusiwîjikanya. ⁸ Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine selasini. ⁹ Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikanel!”

*Nningwa wa kwiganya kwa itagu
(Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10)*

¹⁰ Wâkulijiganya wâo Che Yesu wâjaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuwêcheta ni wându kwa itagu?” ¹¹ Che Yesu wâjajjile, “Wânyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwini nambo wâneco nganapegwa. ¹² Pakuwâ jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjebeswa, nambo jwele jwanganakola chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. ¹³ Kwa ligongo lya nguwêcheta nawo kwa itagu, pakuwâ akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo ngakupilikanichisya atamuno ngakumanyilila. ¹⁴ Kwa wêlewo gamalile agala malo wê gawêchete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti: ‘Kupilikana chimpilikane nambo ngamanyilila. Kulola chinlolechese nambo ngammona. ¹⁵ Pakuwâ lunda lwa wêle wându wo lupungwene, agasiwile mapilikanilo gao, akupilenje. Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao, ni kupilikana kwa mapilikanilo gao, nombe akamanyilile kwa lunda lwao, ni kung'alauchila,

none ngaalamisye.’

¹⁶ “Nambo nkwete upile wanyamwe pakuwa meeso genu gakulola ni mapilikanilo genu gakupilikana. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti wakulondola achajinji ni wandu wajinji wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wasachile kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana.

*Malumbo ga chitagu cha jwakupanda
(Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15)*

¹⁸ “Nipele, wanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi. ¹⁹ Jwalijose jwakupilikana liloŵe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisypatuchile mmatala ga mmigunda, Jwangalumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. ²⁰ Nombe syele mbeju sisypatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulipochela kwa unonyelo. ²¹ Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya liloŵe lya, papopo akuleka kulikulupilila liloŵe. ²² Nombe syele mbeju sisypatuchile pa miiwa syo sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje kukuliwijikanya liloŵe lya, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya

yaikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nombe syele mbeju sisyapatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini.”

Chitagu cha masindi

²⁴ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwini ukulandana ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe. ²⁵ Nambo ŵandu paŵaliji agonile, ŵaiche jwammagongo jwakwe, ŵapandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka. ²⁶ Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. ²⁷ Achikapolo ŵa asyene ngunda ŵaiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwapandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’ ²⁸ Nipele ŵatite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolo wakwe ŵaausisye, ‘Uli, nkusaka tujale tukagatupule?’ ²⁹ Nombejo ŵajanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. ³⁰ Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasalila ŵakugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagataŵikanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’ ”

*Chitagu cha mbeju ja Haladali
(Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19)*

³¹ Nipele, Che Yesu wâatagulile wâandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbeju jajinandi nnope jajikuwîlanjikwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. ³² Jisyene jili jajinandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuwâ jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuwâ chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kutawâ isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha amila
(Luka 13:20-21)

³³ Che Yesu wâasalile wâandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siwîli ni nusu, ni utandi wose wasasewêle.”

Yakuti pakutumia itagu
(Maliko 4:33-34)

³⁴ Che Yesu wâasalile wâandu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwâsalila chachili chose. ³⁵ Pakuti limalile lilowê lyawêchete jwakulondola jwa Akunnungu:
“Chiwêchetenawo kwa itagu,
chinaasalile wâandu indu yaisisikwe chitandile
kugumbikwa chilambo.”

Che Yesu akusagamukula chitagu cha masindi

³⁶ Nipele, Che Yesu wâaulesile mpingo wa wâandu, wâajinjile mu nyumba. Wâakulijiganya wâo wâichile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.”

³⁷ Che Yesu wâasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu. ³⁸ Nombe

ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wêle wându wâti Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wându wâ jwangalumbana jula. ³⁹ Nombe jwammagongo jwapandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wâkugungula ali achikatumetume wâ kwinani. ⁴⁰ Mpela ila masindi igakuti pakusonganganywa ni kutinisia, iyoyo ichichiwâ kumbesi kwa chilambo chino. ⁴¹ Mwana jwa Mundu chachalajisia achikatumetume wâo wâ kwinani kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose a wâla wâkwalewêkasya wându atende sambi ni wose wâtesile ya sambi. ⁴² Ni achikatumetume wâ kwinani wo chiwâponye wându pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. ⁴³ Kele katema ko wându wâkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chachimelemenda mpela lyu wâ mu Umwenye wa Atati wâo. Wâkwete mapikanilo, apikanile!

Chitagu cha mbiko jajisisiche

⁴⁴ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe wâjiweni ni kujisisa sooni. Nipele wâsangalele nnope ni wâjawile kukuisumisia iwâkwete yose ni kusuma ngunda ula.

Chitagu cha igogo

⁴⁵ “Soon, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisia malonda achisosaga igogo yambone. ⁴⁶ Nombe pa wâchiweni chigogo chimo

cha ndalama jajikulungwa, w̄ajawile, w̄aisumisye iw̄akwete yose, w̄achisumile chigogo chila.

Chitagu cha lwau lwa somba

⁴⁷ “Soon, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwau lwauponyekwe mu litanda, lwatanjile somba syasili syose. ⁴⁸ Lwau palwagumbele, w̄akukoka somba w̄aluutile kumbwani, w̄atemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syangalumbana w̄asijasile. ⁴⁹ Yeleyi ni ichichiw̄a kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume w̄a kwinani chachikopochela, chiw̄alekanganye w̄andu w̄ambone ni w̄angalumbana. ⁵⁰ Nombe w̄ele w̄angalumbana wo chiw̄ajasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno.”

Mbiko ja sambano ni ja kalakala

⁵¹ Che Yesu w̄ausisye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” W̄ajanjile, “Elo.” ⁵² Nombewo w̄aasalile, “Kwa ligongo lyo, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa jwalijose jwakuw̄a jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene nyuumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya ndalama ya kalakala.”

Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti (Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ Che Yesu pa w̄amasile ku w̄echeta yele itagu yo, w̄atyosile pelepo, ⁵⁴ ni w̄apite mu musu wao. Kweleko w̄ajiganyaga w̄andu mu nyuumba jao ja kupopelela, nombewo w̄asimosile nikuti, “Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa

kuipanganya yakusimonjeka? ⁵⁵ Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu wâao ngati akuwîlanjikwa che Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda? ⁵⁶ Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose ga?” ⁵⁷ Nipele, nganiwâkunda. Nambo Che Yesu wâasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyuumba jakwe!” ⁵⁸ Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yaijinji ligongo lya ungali chikulupi wao.

14

Chiwa chi Che Yohana Wâkubatisya (Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹ Kele katema ko chilongola che Helode wâpilikene ngani si Che Yesu. ² Nipele, wâasalile achikatumetume wâao, “Jwele mundu ni che Yohana Wâkubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe.”

³ Che Helode ni juwânkamwile che Yohana ni kuntawâ kwa minyolo, wâmmisile mu nyuumba jakutawîlwa kwa ligongo lya che Helodia, wânkawo che Filipo nkulugwe. ⁴ Ligongo che Yohana wânsalile che Helode kuti, “Ngankusachilwa kunnombela jwele jwankongwe jo!” ⁵ Che Helode wâsachile kwaulaga che Yohana, nambo wâjogwepe wându pakuwâ kukwao che Yohana wâliji jwakulondola jwa Akunnungu.

⁶ Nipele, pa chindimba cha lyuwa lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia watasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula wasengwasise che Helode, ⁷ mpaka walanjile achitiji, “Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache.” ⁸ Nombejo wanyenjekwe ni achikulugwe, watite, “Mumbeje panopano ntwe u che Yohana Wakubatisya mumbale.” ⁹ Mwenye wasupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo wawatemi pamo nawo, walajisye apegwe. ¹⁰ Nipele, che Helode wannajisye mundu ku nyumba ja kuta wila wandu kuti wakate che Yohana ntwe. ¹¹ Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wampele achikulugwe. ¹² Wakulijiganya wa che Yohana waiche, wachijigele chiilu chakwe, wachisichile. Nipele wawawile kukwasalila Che Yesu.

Che Yesu akwapa chakulya wandu elufu tano.

(Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

¹³ Che Yesu pawapilikene ngani syo, watasile pepala kwa ngalawa, wawawile pantemela pajikape. Nambo wandu pawapilikene, wakuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. ¹⁴ Nipele, pawaike kumbwani, wauweni mpingo wekulungwa wa wandu, wakolele chanasa ni walamisye wakulwala wao.

¹⁵ Pakwaswele, wakulijiganya wao waichilile ni kwasalila, “Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwalanje wandu wo kuti ajaule mmisinda akalishumile chakulya.”

¹⁶ Che Yesu wasalile, “Nganakola ligongo lya

kwaula, wanyamwe mwape chakulya.” ¹⁷ Nambo wanyawo wanjanjile, “Tukwete mikate nsano pe ni somba siwili.” ¹⁸ Che Yesu wasalile, “Njise nawo apano.” ¹⁹ Wasalile wandu kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu wajigele mikate nsano ni somba sila, walolite kwini, watogolele Akunnungu ni kugawanya ni kwapa wakulijiganya mikate jo, nombewo wagawenye wandu. ²⁰ Walile wose, wajikwite. Nipele wakulijiganya walokwete sigasi sya mikate jila, wagumbesye itundu kumi na mbili. ²¹ Wose wawalile wala waliji achalume mpela elufu tano, pangawalanjikwa achimmasyeto ni wanche.

*Che Yesu akwenda mmeesi
(Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21)*

²² Pangakawa, Che Yesu wasalile wakulijiganya wao akwele mu ngalawa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja wandu. ²³ Pawamasile kwalanga wandu, wakwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, welewo waliji kweleko jikape. ²⁴ Kele katema ko ngalawa jo jawandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannope ni matumbela pakuwa mbungo jaliji nkujiputa. ²⁵ Kumasikusiku, Che Yesu waichile wakulijiganya wao achendaga mmeesi. ²⁶ Wakulijiganya wao pawaweni achendaga mmeesi, wajogwepe nnope ni watite, “Lili lilaika!” Wagumilangaga kwa woga. ²⁷ Papopo, Che Yesu wasalile, “Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!” ²⁸ Che Petulo watite, “Ambuje mwa waga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi.” ²⁹ Che Yesu

ŵatite, “Njise.” Nipele che Petulo ŵatulwiche mu ngalaŵa, ŵajesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. ³⁰ Nambo paŵajiwani mbungo, ŵajogwepe ni ŵatandite kutiŵila, ŵagumisile achitiji, “Ambuje mungulupusye!” ³¹ Papopo Che Yesu ŵagolwesye nkono wao, ŵankamwile ni ŵansalile, “Mmwe ŵa chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?” ³² Nipele, wose ŵakwesile mu ngalaŵa, ni mbungo jatulele. ³³ Nombe, wose ŵaŵaliji mu ngalaŵa ŵatindiŵalile ni kwakotamila, achitiji, “Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu.”

Che Yesu akwalamya ŵakulwala ku msinda wa ku Genesaleti
(Maliko 6:53-56)

³⁴ Ŵajombweche litanda ni ŵaiche ku msinda wa ku Genesaleti. ³⁵ Ŵandu ŵa pepala paŵaamanyi Che Yesu, ŵajenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele, ŵannyichisye ŵakulwala wose, ³⁶ ni ŵachondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo ŵao. Nombe wose ŵaŵankwaiye ŵalamile.

15

Majiganyo ga achambuje
(Maliko 7:1-13)

¹ Nipele, Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu. ² Paŵaiche ŵambusisye, “Kwachichi ŵakulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje ŵetu? Ngakunaŵa makono yambone akanawe kutanda kulya?” ³ Che Yesu ŵajanjile, “Kwachichi ŵanyamwe

mkupwanya makanyo ga Akunnungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene?

⁴ Akunnungu atite, 'Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,' ni 'Jwakunlwesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.'

⁵ Nambo wanyamwe nkwiganya kuti, mundu awaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, 'Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunnungu.' ⁶ Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene.

⁷ Wanyamwe waulamba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu wasagamukwile yambone yankati wanyamwe pawatite,

⁸ 'Akunnungu akuti, awa wandu wa akunjimbichisyanga ni ngomo pe, nambo mmitima jao atalikengene ni une.

⁹ Nombe akumbopela iyiyipe, pakuwa indu yakwiganya ili malajisyo ga wandu pe.' "

*Aila yaikuntaga mundu usakwa
(Maliko 7:14-23)*

¹⁰ Nipele, Che Yesu wauwilasile mpingo wa wandu, waasalile, "Mpilikane ni kumanyilila!

¹¹ Chindu chachikuntaga mundu usakwa nga wa chachikwinjila nkang'wa, nambo achila chachikutyoka nkang'wa ni chachikuntaga mundu usakwa."

¹² Nipele wakulijiganya wao wajaulile ni kwasalila, "Ana nkumanyilila kuti Mafalisayo yachimile pawapilikene malo we genu?" ¹³ Nambo welewo

wâtite, “Mmela wauliwose wanganapande Atati wângu wâ kwini, chiuchitupulwa. ¹⁴ Mwaleche wanyawo! Wêle ali wângalola wâkwalongosya wângalola. Jwângalola annongosyaga jwângalola njakwe, wose wâwili chatumbuchile mwisimbo.” ¹⁵ Che Petulo wâtite, “Ntugopolele chele chitagu cho.” ¹⁶ Che Yesu wâasalile, “Nombe wanyamwe wakwe ngankumanyilila? ¹⁷ Ana ngankumanyilila kuti chindu chachikwinjila nkang'wa chikupita nnutumbo ni chikujasikwa kulindi? ¹⁸ Nambo yaikutyoka nkang'wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa. ¹⁹ Pakuwâ mu ntima sikukopoka ng'anisyo syangalumbana sya kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuwêcheta yaunami ni kutukana. ²⁰ Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya panganawâ makono ngakukuntaga mundu usakwa.”

Chikulupi cha jwankongwe jumo
(Maliko 7:24-30)

²¹ Che Yesu wâtyosile kweleko ni wâjile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni. ²² Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, wâichilile achinyanyisyaga, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali jwangu akamwilwe ni masoka kwannope.” ²³ Nambo Che Yesu ngananjanga lilowê. Wâkulijiganya wâo wâjaulile ni kwachondelela achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuwâ akutukuya ali nkunyokonya.” ²⁴ Che Yesu wâjanjile, “Akunnungu andumile kukwakulupusya wându wâ ku Isilaeli wâwâpotele

mpela ngondolo.” ²⁵ Pelepo jwambumba jula w̄aiche ni kwatindiw̄alila paujo pao achitiji, “Ambuje, mungamuchisye.” ²⁶ Che Yesu w̄ajanjile, “Nga w̄a yambone kutola chakulya cha w̄anache ni kusiponyela mbwa.” ²⁷ Jwankongwe jo w̄ajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila achambuje w̄ao.” ²⁸ Pelepo Che Yesu w̄ajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula ni w̄alamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya w̄andu w̄ajinji

²⁹ Che Yesu w̄atyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, w̄akwesile kwitumbi, w̄atemi paasi. ³⁰ Nipele, jaichile mipingo ja w̄andu w̄ajinji, w̄ampelechele w̄andu w̄angajenda ni w̄angalola ni w̄akulemala ni w̄anga w̄echeta ni w̄ane w̄ajinji w̄akulwala, nipele w̄aw̄isile mmbujo mwakwe ni kwalamya. ³¹ Nombe mpingo wa w̄andu ula wasimonjile nnope pa w̄aweni w̄anga w̄echeta aninku w̄echeta ni w̄angalola aninkulola ni w̄akulemala ali alamile ni w̄angajenda aninkwenda, w̄andu w̄aakusisye Akunnungu w̄a ku Isilaeli.

*Che Yesu akwapa chakulya w̄andu elufu nne
(Maliko 8:1-10)*

³² Che Yesu w̄aa w̄ilasile w̄akulijiganya w̄ao, w̄aasalile, “Ngwakolela chanasa a w̄a w̄andu w̄a paku w̄a atemi ni une mo w̄a gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya ngaka w̄a chakomoche mwitala.” ³³ W̄akulijiganya w̄ala ni w̄atite, “Tutupate kwapi

chakulya chachijinji cha kwajikutisya wêwele wându wâ?” ³⁴ Che Yesu wâausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” Wâajanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.” ³⁵ Nipele Che Yesu wâasalile wându atamanje paasi. ³⁶ Wâajitosile mikate saba ni tusomba tula, wâtogolele Akunnungu, wâjigaWenyeni ni kwapa wâkulijiganya wâo, nombe wâkulijiganya wo wâgaWenyeni wându. ³⁷ Wâlile wose, wâjikwite. PaWamasile kulya wâllokotenye mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale. ³⁸ Wêwele uWâlile wo wâliji achalume elufu nne, pangaWalanjila achakongwe ni wânache. ³⁹ Nipele, Che Yesu wâalanjile wându, wâkwesile mu ngalaWâ ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16

Wându akusaka chimanyisyo (Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Mafalisayo ni Masadukayo wâajaulile Che Yesu, ni kwa kwalinga wâwêndile wâllosye chimanyisyo kutyochela kwinani. ² Nambo Che Yesu wâasalile, “Lyaikaga ligulo wânyamwe nkutinji, ‘Lelo chikulanguche pakuWâ kwiunde kuchejele!’ ³ Ni kuninkucha nkutinji, ‘Lelo mbungo chijipuje, pakuWâ kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!’ Nipele, wânyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila. ⁴ UWêlesi wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngaupegwa chimanyisyo ikaWê chimanyisyo chi che Yona.” Nipele wâlesile ni kwaula.

*Amila ja Mafalisayo ni Masadukayo
(Maliko 8:14-21)*

⁵ Wâkulijiganya wâo pa wâamasile koombochela mbande jine ja litanda, wâliji ali wâlile kwigala mikate. ⁶ Che Yesu wâasalile kuti, “Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ⁷ Nambo wêle wanyawo wâliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “Aku wêcheta yeleyo paku wâ nganitungigala mikate.” ⁸ Che Yesu wâsimanyilile ng'anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, wanyamwe wâ chikulupi chachinandi kuti nganinjigala mikate? ⁹ Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panaga wenyene mikate tano jila, kwa wându elufu tano wâla? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? ¹⁰ Pane mikate saba jila ji waga wenyene wându elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenye? ¹¹ Uli, ngankumanyilila kuti nganingunguluchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ¹² Pelepo wâkulijiganya wâimanyilile kuti ngana wêcheta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo.

*Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu
(Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21)*

¹³ Che Yesu pa wâaiche mmusi wa Kaisalia Filipi, wâausisye wâkulijiganya wâo kuti, “Wându akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?” ¹⁴ Wâajanjile, “Wâne akuti che Yohana Wâkubatisya ni wâne akuti che Elia ni wâne akuti che Yelemia, pane jumo

jwao wâkulondola wâ Akunnungu.” ¹⁵ Che Yesu wâaasisye sooni, “Nombe wanyamwe nkuti une ndili nduni?” ¹⁶ Che Simoni Petulo wâajanjile, “Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu wâali wâajumi.” ¹⁷ Che Yesu wâtite, “Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuwâ ngawâ mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati wangu wâali kwinani. ¹⁸ None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. ¹⁹ None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchitawê pa chilambo pano, chichiwê chetawikwe kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiwê chegopolwe kwinani.” ²⁰ Nipele wâkanyisye kwa nnope wâkulijiganya wâo kuti akansalila mundu kuti wêlewo ali Kilisito.

Che Yesu akuwêcheta yankati kulaga ni chiwa chao

(Maliko 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

²¹ Chitandile ke katema ko Che Yesu wâtandite kwalosya pangasisika wâkulijiganya wâo kuti ya wâajile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola wâ achakulu wambopesi ni wâkwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyu wâ lyaatatu chasyuche. ²² Pelepo che Petulo wâajigele Che Yesu pambali ni wâtandite kwakalipila achitiji, “Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!” ²³ Nambo Che Yesu wâgalauchile ni kwasalila che Petulo, “Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiwila litala paujo pangu, pakuwâ

ngankuganisyaga gagali ga Akunnungu, nambo ga Wandu!”

²⁴ Nipele, Che Yesu wâasalile wakulijiganya wao, “Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichele nsalaba wakwe, anguye une. ²⁵ Pakuwa, mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutyosya umi wakwe kwalingongo lyangu, chaukole sooni.

²⁶ Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe?

²⁷ Pakuwa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume wakwe wa kwini, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. ²⁸ Ngunsalila isyene, apali wane mwa wanjimi apano ngaapasya chiwa akana we kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye.”

17

Che Yesu akugalauka uwoneche wakwe (Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36)

¹ Pagamasile mo wa sita, Che Yesu wajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, wakwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko waliji wanyapewo. ² Kweleko, Che Yesu wagalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuwa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga. ³ Chisisimuchile che Musa ni che Elia waakopochele, waliji nkukunguluka ni Che Yesu. ⁴ Pelepo che Petulo wâasalile Che Yesu, “Ambuje, yambone uwe kuwa apano! Mwasakaga

chindaŵe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia.”

⁵ Paŵaŵechetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile ŵanyawo, ni lyapikaniche liloŵe kutyochela mu liunde lila lichitiji, “Aju ali Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo.” ⁶ Ŵakulijiganya paŵapilikene yeleyo ŵajogwepe nnope, ŵagwile manguku. ⁷ Nipele Che Yesu ŵaichilile, ŵakwayiye achitiji, “Njimuche, nkajogopa!” ⁸ Paŵalolite kwinani nganammona mundu jwalijose akaŵe Che Yesu jika pe.

⁹ Nipele, paŵatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu ŵaasalile, “Kasimunsalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochela mu chiwa.” ¹⁰ Nipele Ŵakulijiganya ŵao ŵammusisye, “Kwachichi nambi ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?” ¹¹ Che Yesu ŵajanjile, “Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose iŵe chile. ¹² Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganammanyilila, nambo ŵantendele iŵasachile. Nombewo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo.” ¹³ Pelepo ŵakulijiganya ŵala ŵaimanyilile kuti ŵangambaga che Yohana Ŵakubatisya.

Che Yesu akunnamyia jwanchanda jwakamwilwe ni lisoka

(Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43)

¹⁴ Paŵaiche sooni pa wele mpingo wa ŵandu ula, ŵaiche mundu jumo mmbujo pa Che Yesu

ni kwatindiwâlila, ¹⁵ wâtite, “Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuwâ akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinji akugwilila pa mooto pane mmeesi. ¹⁶ Nannyichisye kwa wâkulijiganya wênu, nambo nganakombola kunnama.” ¹⁷ Che Yesu wâjanjile, “Uwêlesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni wanyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampilile? Munjise nawo apano.” ¹⁸ Nipele, Che Yesu wâlikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula wâlamile katema kakoko.

¹⁹ Nipele, wâkulijiganya wâichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, “Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?” ²⁰ Che Yesu wâjanjile, “Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwa wâgaga ni chikulupi atamuno cha wâgaga chachinandi chisau mbeju jajinandi nnope jajikuwîlanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, ‘Ntyoche apa njaule ako,’ nombecho chichityoche. Ngali-pagwa lilo wê lyangalikombolecheka kukwenu.” ²¹ Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyekwa ika wê kwa kupopela ni kuta wâ.

Che Yesu akuwêcheta sooni yankati chiwa ni kusyuka kwao

(Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45)

²² Wâkulijiganya pa wâliji pamo ku Galilaya, Che Yesu wâasalile, “Mwana jwa Mundu akwaula kuku-tagwa mmakono ga wându. ²³ Nombewo chachimulaga, nambo chachisyuka pa lyu wâ lyaatatu.” Pelepo wâkulijiganya wâsongoneche nnope.

Kupeleka nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu

²⁴ Che Yesu ni wâkulijiganya wâo pa wâiche ku Kapelenaumu wându wâkukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu wâichilile che Petulo, wâusisye, “Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu?” ²⁵ Che Petulo wâajanjile, “Elo, akulipa.” Nipele, che Petulo pa wâajinjile mu nyuumba, akana wê ku wêcheta lilo wê, Che Yesu wâlongolele kummusya achitiji, “Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye wâ pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa wându chi? Kutyochela kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?” ²⁶ Che Petulo wâajanjile, “Kutyochela kwa achalendo.” Che Yesu wâansalile, “Nipele, iwâga ili yeleyo, achinsyene musi wo ngakusachilwa kulipa. ²⁷ Nambo tukaachima wându wâ. Njaule kulitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndowana, nkajiunukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe.”

18

Nduni jwaali jwankulungwa? (Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Kekala katema kala wâkulijiganya wâichilile Che Yesu ni kwausya, “Ana nduni jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani?” ² Che Yesu wâambilasile mwanache, wâanjimiche mmbujo mwao. ³ Nipele wâtite, “Isyene ngunsalila, iwâga

ngankugalauka ni kuwâ mpela wânache, nganjinjila kose mu umwenye wa kwini. ⁴ Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye wa kwini. ⁵ Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une.”

*Kwatenda wâne atende sambi
(Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2)*

⁶ “Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi wâ, wakungulupilila une atende sambi, ikaliji yambone kwa welewo ataWikwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusyajila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope. ⁷ Ulaje chiuwe kwa wându wâ pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda wându atende sambi. Indu yo ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo.

⁸ “Iwaga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda ntende sambi, mmukate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwini mu umi pangali nkono umo pane lukongolo lumo kupunda kuponyekwa pa mooto wa mowa gose pangali mbesi wangasimika ndi ni makono gawili ni makongolo gawili. ⁹ Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambi, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwini mu umi wanga-mala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika mowa gose pangali mbesi ndi ni meeso gawili.

*Chitagu cha ngondolo jajisochele
(Maliko 15:3-7)*

¹⁰ “Nlilolechesye! Nkanchembulusya jumo jwa achanandi w̄a. Ngunsalila, achikatumetume w̄ao kwini ko mo w̄a gose akulola usyo wa Atati w̄aali kwini. ¹¹ Paku w̄a Mwana jwa Mundu w̄aiche kukwakulupusya a w̄ala w̄a w̄asochele.

¹² “Ana w̄anyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelega ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujisosa jajisochele jila? ¹³ Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochela sila. ¹⁴ Iyoyo Atati w̄enu w̄a kwini ngakusaka ata jumo jwa achanandi w̄a kuti asochele.

Kunjamuka nlongo jwakutenda sambi

¹⁵ “Nlongo njenu anle w̄elaga, munjaulile nkanlosye chile w̄o chakwe nli w̄a w̄ili pe. Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu. ¹⁶ Nambo i w̄aga ngakumpilikanila, munjigale mundu jumo pane w̄a w̄ili pakuti kwa kang'wa sya w̄aumboni w̄a w̄ili pane w̄atatu, kila lilo w̄e likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala. ¹⁷ Akanaga kwapilikanichisya w̄anyawo, muusalile mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo.

Kukanya ni kukunda

¹⁸ “Ngunsalila isyene, gagali gose gachin-gakanye pachilambo chiga w̄e gamakanikwe

kwinani ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigaŵe gamakundikwe kwinani.

¹⁹ “Ngunsalila isyene, ŵaŵili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichaŵende, Atati ŵangu ŵa kwinani chiŵapanganyichisye chindu cho.

²⁰ Pakuŵa palipose pakusongangana ŵandu ŵaŵili pane ŵatatu pamo kwa liina lyangu, une ndili pelepo ni ŵanyawo.”

Chitagu cha jwakutumichila jwangalechelesya

²¹ Nipele, che Petulo ŵaichile Che Yesu nikuti, “Ambuje, ana mpwanga aneŵele kalingwa none naalechelesye? Mala saba?” ²² Che Yesu ŵajanjile, “Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini. ²³ Kwayele, Umwenye wa

kwinani ulandene ni mwenye jumo juŵasakaga kulola achikapolo ŵakwe yatite pakupanganya. ²⁴ Paŵatandite kulola, ŵannyichisye mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamilioni kwa mamilioni.

²⁵ Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe ŵalamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni ŵankwakwe ni achiŵanagwe ni yanayose iŵakwete, kuti ligambo limale. ²⁶ Nipele,

kapolo jula ŵatindiŵele mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji, ‘Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’ ²⁷ Mmbujegwe kapolo jula ŵankolele chanasa, ŵannechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule.

²⁸ “Nambo kapolo jula ŵatyosile, ŵansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juŵandaiji mbiya kanandi. Ŵankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, ‘Nlipe ligambo lyenu!’ ²⁹ Nombe kapolo

njakwe jula wâtindiwêle pa makongolo gakwe wanchondelele achitiji, ‘Mumbililile kaje, none chinanlipe yose’. ³⁰ Nombejo wâkanile, wâjawile kukumponya mu nyuumba jakutawîlwa, mpaka patachilipa ligambo lila.

³¹ “Nipele, achikapolo achinjakwe pa waiweni yeleyo wasongoneche nnope, wâjawile kukwasalila ambuje wao yose iyatendekwe. ³² Pele ambujegwe wammilasile ni kunsalila, ‘Ugwe jwakutumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondelele. ³³ Ana nganinsachilwa kunkolela chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolela chanasa mmwe?’

³⁴ “Nipele mmbujegwe jula wâtumbile nnope, wampeleche katumetume jula kwa wakulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. ³⁵ Ni atati wangu wa kwini chachintendela iyoyo peyo iwaga jwalijose mwa wanyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose.”

19

Makanyo gankati kulekangana (Maliko 10:1-12)

¹ Che Yesu pa wamasile ku wêcheta gele malo wê go, watyosile ku Galilaya, wapite ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. ² Wandu achajinji wakuiye wêlewo kweleko, nombejo walamisye ilwele yao.

³ Mafalisayo waichile achalingaga achitiji, “Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka wankwakwe kwa ligongo lililyose?” ⁴ Che Yesu wajanjile, “Uli, ana nganinsyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu ju wângumbile

mundu kutyochela kundanda w̄aagumbile jwannume ni jwankongwe? ⁵ W̄apundile kusala, ‘Kwaligongo lyo jwannume chiw̄aaleche atatigwe ni achikulugwe, chalumbikane ni w̄ankwakwe, nombe w̄aw̄ili wo chachiw̄a chiilu chimo?’ ⁶ Kwa yeleyo, ngaaw̄a sooni w̄aw̄ili, nambo chiilu chimo. Nipele chalumbikenye Akunnungu, mundu akachilekanganya.”

⁷ Nambo w̄ele w̄anyawo w̄ausisye, “Nambi kwachichi che Musa w̄atulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?” ⁸ Che Yesu w̄ajanjile, “Che Musa w̄annechelele nlekangane ni achiw̄ankwenu kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda nginiw̄a yeleyi. ⁹ Nipele none ngunsalila w̄anyamwe, mundu juchalekangane ni w̄ankwakwe kwaligongo lililyose ni kulombela jwankongwe jwine, ikaw̄e kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu.”

¹⁰ W̄akulijiganya w̄ao w̄aasalile, “Iw̄aga yele kwa mundu ni w̄ankwakwe, nipele mmbaya kutama pangalombela.” ¹¹ Che Yesu w̄aasalile, “Ngaw̄a w̄anawose w̄akukombola kulipochela liloŵe li, nambo ikaw̄e w̄ele w̄andu w̄apegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela liloŵe li. ¹² Pakuw̄a kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela, apali w̄aw̄aw̄elekwe yeleyo, ni w̄ane atesilwe ni w̄andu atame w̄angalombela ni w̄ane asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwini. Jwakukombola kulipochela liloŵe li apochele.”

*Che Yesu akwapa upile wânache achanandi
(Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17)*

¹³ Nipele wannyichisye Che Yesu wânache achanandi kuti wasajichile makono ni kwapopelela. Nambo wakulijiganya wao ni wakalipile. ¹⁴ Che Yesu watite, “Mwaleche wânache achanje kukwangu ni nkaasiwila, pakuwa Umwenye wa kwini uli wa wandu waali mpela wânache wa.” ¹⁵ Nipele, wasajichile makono kuti wape upile, ni watyosile pelepo.

*Jwanchanda jwa kusichila
(Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30)*

¹⁶ Mundu jumo waichile Che Yesu wausisye, “Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chambone kuti ngapate umi wa mowa gose pangali mbesi?” ¹⁷ Che Yesu wansalile, “Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakumulichisye makanyo.”

¹⁸ Mundu jula wausisye, “Makanyo chi?” Che Yesu watite, “Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiwa ni Kasinsala ya unami. ¹⁹ Sooni, mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.”

²⁰ Jwanchanda jula watite, “Makanyo ganagose nagakumulisye chitandile wanache wangu, chiso wile chindu chi sooni?” ²¹ Che Yesu wansalile jwelejo, “Mwasakaga kuwa jwautindimiso, njaule nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape wandu wakulaga, nomwe chinkole mbiko kwini, mwamalaga muunguye.” ²² Pawapilikene

yele jwele nchanda jo, w̄ajawile aninkusongoneka mu ntima, pakuw̄a w̄akwete chipanje chachijinji.

²³ Pelepo Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, “Ngunsalila isyene, chiiw̄e yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwini.

²⁴ Ngunsalila sooni, ili yakwaluka kwa chinyama chachikuw̄ilanjikwa ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunungu.” ²⁵ W̄akulijiganya w̄ao pa w̄apilikene yele, w̄asimosile nnope, w̄ausisye, “W̄aani nambi, akukombola kukulupuka?” ²⁶ Che Yesu w̄alolite, nikuti, “Lyeleli lili lyangakomboleka kwa w̄andu, nambo kwa Akunungu indu yose ikukomboleka.”

²⁷ Nipele, che Petulo w̄ajanjile, “Nnole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?” ²⁸ Che Yesu w̄aasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha sambano, w̄anyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya w̄andu w̄a ku Isilaeli. ²⁹ Ni jwalijose jwalesile nyuumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atatigwe pane achikulugwe pane w̄anache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa mo w̄a gose pangali mbesi. ³⁰ Nambo w̄ajinji w̄aali w̄andanda sambano chachiw̄a w̄ambesi ni w̄aali w̄ambesi sambano chachiw̄a w̄andanda.

20

W̄amasengo mu ngunda wa sabibu

1 “Umwenye wa kwini ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juwatyosile kundaŵi pe kukwaŵika wandu wakulima mu ngunda wao. 2 Paŵamasile kulangana ni wakulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuŵa limo, wapeleche ku ngunda wa sabibu. 3 Watyosile saa tatu kundaŵi, waweni wane wangali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda. 4 Waasalile, ‘Njende ni wanyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.’ 5 Nipele, wapite. Asyene ngunda wala watyosile sooni saa sita ni saa tisa, watesile iyoyo. 6 Pajaŵandichile saa kumi na moja, watyosile sooni, wasimene wandu wane ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele wausisye, ‘Kwachichi nkwima apano muusi wose u pangali masengo?’ 7 Wajanjile, ‘Pakuŵa ngapagwa mundu jwatupele masengo.’ Nombejo waasalile, ‘Njaule ni wanyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.’

8 “Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wansalile jwakulolela masengo gao kuti, ‘Nkaaŵilanje wamasengo mwape malipilo gao, kutandila wa kumbesi mpaka wa kundanda.’ 9 Nipele, waiche wele waŵapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wapochele chipande chimo cha madini ga feza. 10 Ni wandanda wala paŵaiche waganichisye kuti chapochele yakupunda, nambo nombe wanyawo wapochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. 11 Paŵapochele mbiya syao, watandite kwasongonechela asyene ngunda wala.

¹² Watite, ‘Awaŵa waŵapele masengo kumbesi apangenye masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wanyaŵa akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuŵa lili nkuŵala?’

¹³ “Pelepo nsyene ngunda jula wanjanjile jumo jwao kuti, ‘Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza? ¹⁴ Njigale chichili chenu, njaule kumangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe. ¹⁵ Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuŵa une ndili jwambone?’ ”

¹⁶ Nipele Che Yesu wamalichisye kwa kusala, “Iyoyo waali wambesi chachiŵa wandanda ni waali wandanda chachiŵa wambesi.”

*Che Yesu akuŵecheta kaatatu nkati chiwa chao
(Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34)*

¹⁷ Che Yesu paŵaliji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, waajigele wakulijiganya wao kumi na mbili, paŵaliji nkwenenda mwitala, peuto pangali wandu wane, waasalile, ¹⁸ “Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aulajikwe. ¹⁹ Chakampeleche kwa wandu wangaŵa Wayahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwaŵamba pa nsalaba ni pa lyuŵa lyaatatu chachisyuka.”

*Kuŵenda kwa achikulu
(Maliko 10:35-45)*

²⁰ Nipele achikulu wâ wânache wâ che Sebedayo wâichile Che Yesu, pamo ni achiwânagwe, wâtindiwâlile ni kwawênda chindu. ²¹ Che Yesu wâmmusisye, “Chichi nkusaka?” Wâtite, “Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiwânangu wâwili wâ chatame, jumo kundyô kwenu ni jwine kunchiji kwenu.” ²² Che Yesu wâjanjile, “Ana nkumanyilila chinkuchiwênda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chiching'wele une?” Wânyawo wâjanjile, “Tukupakombola.” ²³ Che Yesu wâasalile, “Isyene chinng'welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyô ni kunchiji kwangu nganigawâ masengo gangu nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo wêle wâwâkolochesye.”

²⁴ Nombe wâkulijiganya wâne likumi wâla pawâpilikene gele, wâtumbilile wâwili wo. ²⁵ Nipele Che Yesu wâawîlasile ni kwasalila, “Nkumanyilila kuti mamwenye wâ ilambo akwalongosya wându wâo kwa machili, ni achakulu wâo akwatenda ali wându wâo. ²⁶ Nambo ina wê yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuwâ jwamkulungwa kukwenu akusachilwa a wê katumetume jwa wose. ²⁷ Ni jwalijose jwakusaka kuwâ jwaandanda kukwenu akusachilwa a wê jwaketumichila jwenu. ²⁸ Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutyosya umi wakwe kuti ga wê malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha wându wâjinji.”

*Che Yesu akwalamya wângalola wâwili
(Maliko 10:46-52; Luka 18:35-43)*

29 Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao pa w̄aliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa w̄andu w̄aliji nkwakuya. 30 Nipele, w̄apali w̄angalola w̄aw̄ili u w̄atemi mungulugulu litala, nombewo pa w̄apikene kuti Che Yesu w̄aliji nkupita pelepo, w̄anyanyisye achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” 31 Mpingo wa w̄andu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo w̄anyawo w̄apundangenyeye kunyanyisya, achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” 32 Che Yesu w̄ajimi, w̄aa w̄ilasile ni kwausya, “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?” 33 W̄ajanjile, “Ambuje, tukummenda gaunukuche meeso getu.” 34 Nipele, Che Yesu w̄akolele chanasa, w̄akwaiye meeso gao ni papopo w̄akombwele kulola, ni w̄ankuiye.

21

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kusan-galala

(Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)

1 Che Yesu pamo ni w̄akulijiganya w̄ao w̄aw̄andichile ku Yelusalemu, ni pa w̄aiche ku Besefage pachikwesya cha Miseituni, w̄atumile w̄akulijiganya w̄aw̄ili. 2 W̄aasalile, “Njaule kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajita w̄ikwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. 3 I w̄aga chakammusye mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, ‘Ambuje akusisaka,’ ni pangaka w̄a chakannechele.”

4 Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu.

5 “Mwasalile ŵandu ŵa musi wa Sayuni, Nnole, Mwenye jwenu akunnyichilila! Atulele, ni akwesile mbunda, ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itu-tule.”

6 Ŵakulijiganya ŵala ŵajawile, ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu. 7 Ŵajiichenawo mbunda ni mwanambunda, ŵatandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu ŵatemi pachanya pakwe. 8 Mpingo wekulungwa wa ŵandu watandiche nguo syao mwitala, ni ŵane Ŵakatile nyambi sya mwana sya itela ni ŵatandiche mwitala. 9 Mipingo ja ŵandu ŵaŵalongolele ni ŵaŵakuiye ŵanyanyisye achitiji, “Ajinichilwe Mwana ju che Daudi, Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje! Ajinichilwe Akunnungu ŵaali kwinani!”

10 Che Yesu paŵajinjilaga ku Yelusalemu, ŵandu ŵa musi wose ŵaliji jugulijuguli. Ŵandu ŵaliji nku-usyana, “Ana aju ali nduni?” 11 Ŵandu mu mpingo ula ŵatite, “Ŵeleŵa ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu kutyochema ku Nasaleti musi wa ku Galilaya.”

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

12 Nipele, Che Yesu ŵajinjile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, ŵaaŵinjile ŵanawose uŵasumisya ni kusuma malonda pepala,

Wapitikwisye mesa sya waWasumanyaga mbiya, ni itengu yao waWasumisyaga nguunda. ¹³ Waasalile, “Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chijiWilanjikwe nyuumba ja kupopelela.’ Nambo Wanyamwe njitesile peuto pakulisisila wa wiyi.”

¹⁴ Wangalola ni wakulemala wanjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu walamisye. ¹⁵ Achakulu wambopesi ni kwiganya Malajisyo paWaiweni indu yambone nnope iWaitesile Che Yesu ni wanache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,” Wanyawo watumbile. ¹⁶ Wausisye, “Uli ngakupilikana yakuti wanache?” Che Yesu wajanjile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malowe ga?

‘Kutyochela nkang’wa sya wanache achanandi ni wakonga,
nlipatile lumbili lwemalilwe.’ ”

¹⁷ Nipele, Walesile, wakopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko.

*Che Yesu akuulwesya nkuju
(Maliko 11:12-14,20-24)*

¹⁸ KundaWi, Che Yesu paWaujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala. ¹⁹ Wauweni ntini mungulugulu litala, Waujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, Wausimene uli masamba pe. Wausalile, “Nkasogola isogosi sooni moWa gose pangali mbesi!” Papopo nkuju wo wanyasile. ²⁰ Wakulijiganya paWauweni, Wasimosile, Waliusisye, “Ntini u ujumwile chinauli chitema

kwantinyi?” ²¹ Che Yesu wajanjile, “Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya ngaŵa yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chiitendekwe iyoyo. ²² Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimmende nkupopela, chimpate.”

Liusyo lyankati ukombole u Che Yesu

(Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³ Che Yesu wajanjile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. Paŵajiganyaga, achakulu ŵa mbopesi ni achakulu ŵane ŵa ŵandu ŵausisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Ŵaani ŵampele wele ukombole u?”

²⁴ Che Yesu wajanjile, “None chinammusye liusyo limo pe, mwanyangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. ²⁵ Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwinani pane kwa ŵandu?” Nambo ŵaŵechetsyene achinsyene pe achitiji, “Twajilaga, ‘Watyosile kwinani,’ chatuusye, ‘Nambi kwachichi nganimunkulupilila?’ ²⁶ Nambo twajilaga, ‘Watyochele kwa ŵandu,’ tukogopa mpingo wa ŵandu pakuŵa ŵanawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.”

²⁷ Nipele, wajanjile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu watite, “Atamuno une ngangunsalila ŵanyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi.

Chitagu cha achachanda ŵaŵili

28 “Wanyamwe nkuganisya uli? Mundu jumo wakwete achachanda wawili. Wantendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.’
 29 Nchanda jo wajanjile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe wapitikwiche ntima, wawile kupanganya masengo. 30 Atati wala wanjaulile mwanagwe jwaawili jo ni kunsalila ilaila, nombe wajanjile watite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganjaula kumasengo. 31 Ana jwapi jwa wele wawili wo jwatesile yakuisaka atatigwe?”

Wajanjile, “Jwanchanda jwaandanda jo.”

Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, wakukumbikanya nsongo ni wakulawala wachajinjile mu Umwenye wa Akunnungu nkana we kwinjila.
 32 Pakuwa che Yohana waiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni wanyamwe nganimunkulupilila, nambo wakukumbikanya nsongo ni wakulawala wankulupilile. Ni wanyamwe pammasile kugawona gele nganinleka sambu ni kunkulupilila.”

Chitagu cha ngunda wa misabibu ni wakwasima ngunda

(Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19)

33 Che Yesu watite, “Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyumba walimile ngunda wa sabibu, wausyunguchisye lutenje ni wakolosisye pakuminyila sabibu, watawile chilindo mmomopemo. Nipele waujasimisye kwa wakulima ni kwaula ku chilambo cha kutalika. 34 Katema ka kugungula, watumile achikapolo wao kwa wakulima wala, kuti akajigale

liunjili lyakwe lya magungulo. ³⁵ Wâkulima wâla wâkamwile achikapolo wâo, jumo wâmputile, ni jwine wâmmuleje, ni jwine wâmponyile maganga. ³⁶ Sooni wâtumile achikapolo wâne wâjinji kupunda wâ kundanda. Wâkulima wâla wâjasime ngunda wâtendele ilaila. ³⁷ Kumbesi kwakwe wântumile mwanagwe achiganisyaga mu ntima wakwe achitiji, ‘Chakanchimbichisye mwanangu.’ ³⁸ Nambo wâkulima wâla pa wâmmweni mwanagwao wâwêchetesyene achinsyene pe, ‘Aju ni juchapochele iwâgosele, twende tummulaje kuti indu iwâgosele tujigale uwe!’ ³⁹ Nipele, wânkamwile, wântyosisye paasa ngunda wa sabibu, wâmmuleje.

⁴⁰ “Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi wâkulima wâla?”

⁴¹ Wânyawo wâjanjile, “Chachajonanga wamba wêle wâchigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachiujasimisya kwa wâkulima wâne uchachapa liunjili lyakwe lya magungulo kwa katema kakwe.”

⁴² Pelepo Che Yesu wâasalile, “Uli ana nganinsyome lye lilo wê li Mmalembelo ga Akunnungu? ‘Liganga li wâlikanile wâkuta wâ sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lya likusachilwa kwannope kugapunda maganga gose.

Ambuje ni wâtesile achi chindu chi, nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!’

⁴³ “Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiutyosekwe kukwenu, ni kupegwa wându wâkupanganya yakuisaka Akunnungu.”

⁴⁴ Jwalijose juchagwilile pa liganga lyo chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate.

⁴⁵ Achakulu wâ mbopesi ni Mafalisayo pa wâpilikene itagu yao, wâmanyilile kuti wâliji nkwagamba wanyawo. ⁴⁶ Nipele wâsosaga litala lya kwakamula, nambo wâjogwepe wându pakuwâ wanyawo wanganisisye nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22

Chindimba cha chakulya cha ulombela (Luka 14:15-24)

¹ Che Yesu wâwêchetenawo sooni kwa itagu achitiji, ² “Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumpepe juwântendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela. ³ Nipele wâtumile achikapolo wâo kukwa wîlanga wâalaliche kwika ku ulombela, nambo wâkanile kwika. ⁴ Wâatumile sooni achikapolo wâne, achitiji, ‘Mwasalile wâlalichikwe wâla kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng'ombe jangu ja nkambaku ni ng'ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.’ ⁵ Nambo wându wâla wâkanile kwika, wâjawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, ⁶ ni wâne wâakamwile achikapolo wâla wâputile ni wâne kwaulaga. ⁷ Mwenye jula wâtumbile, wâatumile wându wângondo wâo kuti akaaulaje wâkuulaga wâla ni kuchoma mooto musu wao. ⁸ Nipele wâasalile achikapolo wâo, ‘Ulombela uli chile, nambo unalaliche wâla ngana wâjilwa. ⁹ Nipele

njaule mmalekano ni w̄anawose uchinkaasimane, nkaa w̄ilanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.’ ¹⁰ Achikapolo w̄ao w̄ala w̄atyosile, w̄ajawile mmatala, w̄aichenawo wose u w̄asimene nawo, w̄angalumbana ni w̄ambone. Nyuumba ja ulombela jagumbele achalendo.

¹¹ “Nambo pa w̄ajinjile mwenye ku kwalola achalendo, w̄ammweni mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela. ¹² Mwenye w̄ammusisye, ‘Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?’ Nambo w̄elewo w̄amyalele. ¹³ Nipele, mwenye w̄aasalile achikatumetume w̄ao, ‘Munta w̄e makongolo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalile ni kuchilimya meeno.’ ” ¹⁴ Che Yesu w̄amalichisye achitiji, “W̄ajinji w̄aku w̄ilanjikwa, nambo w̄asagulikwe nganatupa.”

Nkati kulipa nsongo

(Maliko 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Nipele, Mafalisayo w̄ajawile, w̄ajilene itajile pa kwatanjisa Che Yesu kwa malo w̄e gao. ¹⁶ Nipele, w̄aatumile w̄akulijiganya w̄ao, pamo ni w̄akulijiganya w̄a mumpingo u che Helode ku Che Yesu. W̄ausisye achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya w̄andu akusala chichi, paku w̄a ngankulola ukulu wa mundu. ¹⁷ Sambano, ntusalile, nkuganisya ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane aku w̄ilanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?”

¹⁸ Nambo Che Yesu w̄aumanyilile nningwa wao

wangalumbana, wâasalile, “Kwachichi nkuuninga, wanyamwe waulamba? ¹⁹ Munosye mbiya ja kulipila nsongo.” Nombewo waiche nawo likobili. ²⁰ Nipele, Che Yesu wâusisye, “Aku ku meeso ku ni liina li ya waani?” ²¹ Wâjanjile, “Che Kaisali.” Pelepo Che Yesu wâasalile wanyawo kuti, “Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.” ²² Pa wâgapilikene gele wâsimosile, wâlesile, wâjawile.

Liusyo lyankati kusyuka

(Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Lye lyuwa lyo, Masadukayo wane wakuti ngapagwa kusyuka waichilile Che Yesu, ²⁴ nipele, wâusisye, “Jwakwiganya, che Musa watite mundu jwalombele awaga pangaleka wanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni wankwakwe, kuti ammelechele wanache nkulugwe. ²⁵ Nipele, pa musu petu pano wapali wandu saba wa wapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo walombele ni wawile pangali wanache, ni mpwakwe wannombile jwankongwe jula. ²⁶ Iyoyo yaliji kwa jwaa wili jula ni jwaatatu ni mpaka wanawose saba. ²⁷ Pa wâmasile kuwa wanawose saba, jwankongwe jula wawile. ²⁸ Nambi, pa lyuwa lya kusyuka jwele jwankongwe cha we jwa waani mwa wele saba wo? Pakuwa wose saba wannombile.”

²⁹ Che Yesu wâjanjile wanyawo, “Wanyamwe nkosele pakuwa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. ³⁰ Pakuwa pachachisyuka wawe ngalombela atamuno kulombwa, cha we mpela

achikatumetume wâa kwinani. ³¹ Nambo yankati kusyuka kwa wawe, uli, nganinsyoma aila iwansalile Akunnungu? Wansalile, ³² ‘Une ndili Akunnungu wâa che Iblahimu ni Akunnungu wâa che Isaka ni Akunnungu wâa che Yakobo.’ Nipele wele nganawâa Akunnungu wâa wawe, nambo wâa wâjumi.” ³³ Mpingo wa wându ula pawapilikene yeleyo, wâgasimosile majiganyo gao.

Likanyo lyekulungwa

(Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Mafalisayo pawapilikene kuti Che Yesu wamyalesye Masadukayo, wasongangene pamo. ³⁵ Jumo jwao, wakwiganya malajisyo, wausisye Che Yesu achalingaga kuti, ³⁶ “Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?” ³⁷ Che Yesu wânanjile, “ ‘Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.’ ³⁸ Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda. ³⁹ Ni lyaawili lyalikulandana ni lyele, lili, ‘Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasyene.’ ⁴⁰ Malajisyo gose ga Akunnungu ga wapele che Musa ni majiganyo ga wakulondola wâa Akunnungu gakukulupilila ge makanyo gawili ga.”

Liusyo lyankati Kilisito

(Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Pa wasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu wausisye, ⁴² “Wanyamwe nkuganisya uli yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao waani?” Wânanjile, “Wâa che Daudi.” ⁴³ Che Yesu wâasalile, “Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu

jwa Akunnungu akwaŵilanga Ambuje? Pakuŵa
ŵatite,

⁴⁴ ‘Ambuje ŵaasalile Ambuje ŵangu,
ntame kundyoy,

mpaka pachinaaŵiche ŵammagongo ŵenu paasi pa
makongolo genu.’

⁴⁵ Nipele, iŵaga che Daudi akwaŵilanga Kilisito
‘Ambuje’ ikukomboleka chinauli kuti ali
mwanagwao?” ⁴⁶ Ngapagwa mundu jwalijose
juŵakombwele kwanga. Chitandile lyuŵa lyo
ngapagwa juŵalinjile sooni kummusya.

23

*Che Yesu akwajamuka ŵakwiganya Malajisyo ni
Mafalisayo*

(Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)

¹ Nipele, Che Yesu ŵausalile mpingo wa
ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao kuti, ² “Ŵakwiganya
malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa
kusala uchenene Malajisyo. ³ Kwalye ligongo
lyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose
chichansalile. Nambo nkasyasya isambo

yao, pakuŵa ngakutenda yele yakuisala yo.
⁴ Akutaŵanga misigo jakutopela ni kwatwika
ŵandu mmakoyo, nambo ŵele achinsyene
wo ngakusaka atamuno kukwaya ni chala.

⁵ Ŵanyawo akugatenda masengo gao gose
kuti apate kuloleka ni ŵandu. Akuwala indu
yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya
meeso ni konjehesya ukulu wa nguo syao kuti
aloleche ali ŵandu ŵa Akunnungu. ⁶ Ikwanonyela
kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba

ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela. ⁷ Ikwanonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya malonda ni kusaka wându wâwîlanje, 'Jwakwiganya.' ⁸ Nambo wânyamwe nkawîlanjikwa 'Jwakwiganya,' pakuwâ jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo. ⁹ Atamuno ngasimummilanga mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuwâ Atati wêtu ali wâmo pe, wâali kwinani. ¹⁰ Atamuno ngasimmilanjikwa 'ilongola' pakuwâ chilongola jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. ¹¹ Nombe jwali jwankulungwa jwenu chaawê katumetume jwenu. ¹² Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulunya chachikweswa.

*Che Yesu akwamuka yankati ulamba
(Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47)*

¹³ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwâ nkuugala nnango wa Umwenye wa kwinani mmbujo pa wându. Ni wanyamwe mwachinsyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka wakusaka kwinjila ajinjile. ¹⁴ Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkwasumula wawililwe ni achiwankwawo ipanje yao nchilitendaga wându wambone nkupopela mapopelo gamaleu, kwa lye ligongo lyo kulaga kwenu chikuwê kwakukulungwa nnope.

¹⁵ "Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwâ nkutawâ ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu jumo awe jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda awe mundu

jwakwinjila ku jehanamu kumpunda mwachin-syene.

¹⁶ “Ulaje uwe kukwenu ilongola ŵangalola! Ŵanyamwe nkutinji mundu alumbililaga kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko ngaŵa chindu, nambo alumbililaga kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile.

¹⁷ Ŵanyamwe ŵangalola ŵakuloŵela! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiŵe jeswela?

¹⁸ Sooni nkutinji mundu alumbililaga pa chilisa ngaŵa chindu, nambo alumbilaga nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile.

¹⁹ Ŵanyamwe ŵangalola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiŵe jeswela? ²⁰ Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. ²¹ Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakitama nkati mo. ²² Nombe jwakulumbila kwa kwini akulumbilila kwa chitengu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakitama pachanya pakwe.

²³ “Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Nkupochela mbopesi kwa ŵandu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupanganya

yaikwanonyelesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelega ni gankusachilwa kugakamulisya pangagaliwâlila gane. ²⁴ ɪlongola w̄angalola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachikuw̄ilanjikwa ngamia!

²⁵ “Ulaje uwe kukwenu w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, w̄aulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiya ni nsese. ²⁶ Ugwe Mfalisayo jwanganalola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale.

²⁷ “Ulaje uwe kukwenu w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, w̄aulamba! Pakuwa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wawe ni usakwa wejinji. ²⁸ Iyoyopeyo ni w̄anyamwe kwa paasa nkuoneka ni w̄andu kuwa w̄ambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate.

Kulaga kukwika
(Luka 11:47-51)

²⁹ “Ulaje uwe kukwenu w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, w̄aulamba! Nkugumba malembe ga w̄akulondola wa Akunnungu ni kugasalalisya malembe ga w̄andu w̄ambone. ³⁰ Nkutinji, ‘Tukaapali kalakala katema ka achambuje wetu, ngatuka we pamo mmaulajo ga w̄akulondola wa Akunnungu!’ ³¹ Kwakuw̄echeta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti w̄anyamwe ndi achiwana wa awala wa w̄auleje w̄akulondola wa Akunnungu. ³² Hayaga, mmalichisye masengo ga w̄achokwele achambuje w̄enu! ³³ W̄anyamwe wa uwelesi wa

lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? ³⁴ Nipele lye ligongo lyo une ngumpelechela wanyamwe wakulondola wa Akunnungu, wandu wa lunda ni wakwiganya malajisyo, wane mwa wanyawo chimwaulaje ni kwa wamba pa nsalaba, ni wane chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. ³⁵ Nipele chilewo chichiwe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wandu wambone jajitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chilewo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. ³⁶ Isyene ngunsalila kuti, wandu wa uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi.

*Che Yesu yakuti pakuunonyela musu wa ku Yelusalemu
(Luka 13:34-35)*

³⁷ “Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwaputa maganga welewo wa watumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiwana wenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achiwanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. ³⁸ Ayaga nipele, nyuumba jenu chijisigale lisame pe. ³⁹ Ngunsalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, ‘Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.’ ”

Che Yesu akuwêcheta yankati konasika kwa Nyuumba ja Akunnungu

(Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Che Yesu wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu, ni paŵajaulaga, ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile ni kwalosya majumba ga Nyuumba ja Akunnungu. ² Che Yesu ŵaasalile, “Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichijonasikwe.”

Kulaga ni kusauka

(Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ Che Yesu paŵatemi ku chitumbi cha Miseituni, ŵakulijiganya ŵajaulile pa chisyepela, ŵausisye, “Ntusalile ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?” ⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Nlilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu. ⁵ Pakuŵa achajinji chakopochele aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya ŵandu ŵajinji. ⁶ Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuŵa gelega gakusachilwa gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanawe. ⁷ Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiŵa ni sala ni chindendemesi cha chilambo. ⁸ Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi.

⁹ “Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kumulaga. Chinchichimwa ni ŵandu ŵa ilambo yose ligongo lya liina lyangu. ¹⁰ Soonni, achajinji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni

kuchimana jwine ni jwine. ¹¹ Chachikopochela wâkulondola wâ unami achajinji chiwâalambusye wându wâjinji ¹² Ligongo lya winji wa ungali-mate, unonyelo wa wându wâjinji chiuchinandupa. ¹³ Nambo jwalijose juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ¹⁴ Nambo, kukana wê kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose ji wê umboni kwa ilambo yose.

Kulaga kwakukulungwa

(Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ “Nipele, pachinchione ‘Chindu cha soni chachikusakasya Nyuumba ja Akunnungu’ chicha wêchetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto papaswela, wâkusyoma amanyilile malumbo gakwe. ¹⁶ Pelepo, wâali ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁷ Jwaali pachanya nyuumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu. ¹⁸ Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. ¹⁹ Ulaje kukwao wêle utachi wâ pachiilu ni wâchajonjesye gele mo wâ go! ²⁰ Mpopole kuti kuutuka kwenu kuna wê katema ka mbepo, atamuno Lyu wâ lya Kupumulila! ²¹ Paku wâ kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali pachikutyochele sooni. ²² I wâga gele mo wâ go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele mo wâ go chigapunguchikwe kwa ligongo lya wêle wâ wâsagulikwe.

²³ “Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, ‘Kilisito ali apa’ pane ‘Ali akuno,’ nkakulupilila. ²⁴ Pakuŵa chachikopochela ŵanya kilisito ŵa unami ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya ŵandu yakombolekaga namose ŵasagulikwe ŵa Akunnungu. ²⁵ Mpilikane, nanjamwiche chile kakanaŵe katema. ²⁶ Nipele, ansalilaga kuti, ‘Nnole, ali mwipululu,’ nkajaula kweleko, pane ‘Nnole, ali munkati,’ nkakulupilila. ²⁷ Pakuŵa, mpela njasi ijikuti kumesya kutyochela kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. ²⁸ Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu.

*Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28)*

²⁹ “Nambo nkumala kulaga kwa ge moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni machili ga kwinani chigachitinganyika. ³⁰ Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwinani, pelepo ŵandu wose ŵa pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwika pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. ³¹ Nombe chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni ŵanyawo chachasonganganya ŵandu ŵao uŵasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo,

chitandile aji mbesi ja kwinani mpaka aji mbesi ji.

Chitagu cha nkuju

(Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33)

³² “Kwa chitela cha ntini nlijiganye achi chitagu chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, wanyamwe nkumanyilila kuti katema ka chuuku kawandichile. ³³ Iyoyo peyo wanyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, manyilile kuti katema ka une kuuja kawandichile. ³⁴ Isyene ngunsalila, Au uwelesi u ngaupita gakana we kutendekwa aga gose ga. ³⁵ Kwinani ni chilambo chiichipita, nambo malowe gangu ngagapita ng'o.

Ngapagwa jwakumanyilila lyuwa ni saa

(Maliko 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)

³⁶ “Nambo, yankati lyuwa ni saa, ngapagwa wakuimanyilila chakachi chiikopochele, atamuno achikatumetume wa kwinani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni wakumanyilila. ³⁷ Pakuwa yaitite mmo wa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichi wa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ³⁸ Pakuwa gele mo wa go, chikumba meesi chachikulungwa chikana we, wandu walyaga ni kung'wa, ni walombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuwa lyo che Nuhu pawajinjile mu safina. ³⁹ Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichi wa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ⁴⁰ Kele katema ko wandu wawili chachi wa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴¹ Achakongwe wawili chachi wa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴² Nipele,

nlilolechesye, pakuwâ ngankumanyilila lyuwâ chi litaiche Ambuje wenu. ⁴³ Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyuumba katema chi jwawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyuumba jakwe jjonasikwe. ⁴⁴ Kwalye ligongo lyo, wanyamwe nliwiche chile, pakuwâ ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu.”

Katumetume jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Luka 12:41-48)

⁴⁵ Che Yesu wapundile kuwecheta, “Nipele nduni jwali jwaketumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa wandu wao, wape chakulya katema kakwe? ⁴⁶ Jwana upile jwaketumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. ⁴⁷ Isyene ngunsalila, chachimmika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose. ⁴⁸ Nambo jwaketumichila awaga jwangalumbana atiji muntima mwakwe kuti, ‘Ambuje wangu akuka wâ kuuja,’ ⁴⁹ ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung’wa pamo ni wakolelwa, ⁵⁰ ambujegwe kapolo jula chachiika lyuwâ lyangakulilolela ni saa jangakujimanya. ⁵¹ Chachinjamuka wamba ni kummika mu mpingo umo ni waulamba. Kweleko chikuwe ni kulila ni kuchilimya meeno.

25

Chitagu cha achiwâli likumi

1 “Kele katema ko, Umwenye wa kwini chiuhandane ni achiwali likumi wawajigele ibatali yao, wатыosile kwachingamila ambuje wa ulombela. 2 Nsano wao waliji wakulowela ni nsano waliji wakalamuka. 3 Wawaliji wakulowela wala wajigele ibatali yao, nambo nganajigala mauta ga akiba. 4 Nambo wele wawaliji wakalamuka wala wajigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao. 5 Pakuwa ambuje waulombela wawile kwika, achiwali wala wose wagwesele ni kugona. 6 Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, ‘Nnole! Ambuje waulombela akwika, njaule nkaachingamile.’ 7 Pelepo achiwali wala wose wajimwiche, wawisile chile ibatali yao. 8 Wele wakulowela wala waasalile wakalamuka kuti, ‘Mtupe mauta genu kanandi pakuwa ibatali yetu ikusimika.’ 9 Nambo wakalamuka wala wajanjile, ‘Ngagatukwana uwe ni wanyamwe! Mbaya njaule kwa kusumisa nkalisumile mwachinsyene!’ 10 Nipele, wele achiwali wakulowela wo pawajawile kusuma mauta, ambuje waulombela waiche, ni achiwali wawaliwisile chile wainjile pamo nawo mu nyumba ja ulombela ni nnango waugalikwe. 11 Kanyuma achiwali wane wala waiche, wawilasile, ‘Achimwene, achimwene, ntuugulile!’ 12 Nambo welewo wajanjile, ‘Ngunsalila isyene, ngangumanyilila wanyamwe.’ ” 13 Nipele, Che Yesu watite, “Nlilolechesye, pakuwa ngankumanyilila lyuwa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu.

*Chitagu cha wakutumichila watatu
(Luka 19:11-27)*

14 “Pakuwâ Umwenye wa kwinani uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo, wâawîlasile wâkutumichila wâo ni kwalechela chipanje chakwe. 15 Wampele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gawili ni jwine liunjili limo, ni wâjawile. 16 Nipele, juwâpochele mbiya maunjili nsano wâjawile kukusumisya malonda ni wâpatile mbiya sine maunjili nsano. 17 Ilaila juwâpochele mbiya maunjili gawili jula, wâpatile sine maunjili gawili. 18 Nambo jwele juwâpochele mbiya liunjili limo jula, wâjawile, ni kusola lisimbo paasi, ni wâsisile mbiya ja achimwene jwao.

19 “Pagapite mowâ gamajinji, achimwene jwa wâkutumichila wâla wâusile, ni wâtandite kuwâlanjila mbiya sisyatumiche ni mbiya sisyapatikene mu mbiya syakwe. 20 Katumetume juwâpochele mbiya maunjili nsano wâiche ali ajigele gane nsano, wâasalile, ‘Achimwene, mwambeke maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjehesye maunjili gane nsano.’ 21 Achimwene jwao wâansalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

22 “Sooni jwakutumichila juwâpochele mbiya maunjili gawili wâiche, wâtyosisye mbiya sine maunjili gawili gagajonjehesye, wâtite, ‘Achimwene, mwambeke mbiya maunjili gawili. Nnole, mbatile sine maunjili gawili gagajonjehesye.’ 23 Achimwene jwao wâansalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwakutumichila

jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

²⁴ “Nambo juwâpochele mbiya liunjili limo jula wâaiche, wâtite, ‘Achimwene, nguimanyilila kuti mwe ndi wâkulimba, mmweji nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimmisa. ²⁵ Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.’

²⁶ “Achimwene jwao wânanjile, ‘Mwe ndi jwaketumichila jwangelumbana ni jwa ulesi! Nkuumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa. ²⁷ Nipele yammajile kujiwika mbiya jangu mu nyuumba ja kugosela mbiya, none pachiiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjecheka chakwe! ²⁸ Munsumule mbiya jo mumpe jwakwete mbiya maunjili likumi. ²⁹ Pakuwâ, jwali ni chindu chapegwe ni konjechekwa. Nambo jwanganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe. ³⁰ Yankati jwaketumichila jwangaikanacho chakonjecheka, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuwê ni kulila ni kuchilimya meeno.’ ”

Kulamula kwa mbesi

³¹ “Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume wâ kwini wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitengu chao cha umwenye chachili ni ukulu.

³² Wându wâ ilambo yose chasangangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya wându mpela wâkuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni

mbusi. ³³ Chaachisiwika ngondolo yaani wandu wambone kundyoy kwakwe ni mbusi yaani wandu wangalumbana kunchiji kwakwe.

³⁴ “Nombe Mwenye chiwasalile waali wa kundyoy kwakwe kuti, ‘Njise wanyamwe wampegwile upile ni Atati wangu, mpochele umwenye wampanganyichisye chile chitandile kugumbikwa chilambo. ³⁵ Pakuwa jangwete sala ni wanyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni wanyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni wanyamwe mwambochele mmajumba genu. ³⁶ Naliji matakope, wanyamwe mwandakwisye ni naliji jwakulwala wanyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe wanyamwe mwanyimajimile.’ ³⁷ Pelepo, wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chiwajanje mwenye kuti, ‘Ambuje, ana chakachi twambweni wa sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kung’wesya meesi? ³⁸ Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya? ³⁹ Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawe ni kwika kukunnola?’ ⁴⁰ Mwenye chiwajanje, ‘Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa wanyawa achalongo wangu achanandi, mwandendele une.’

⁴¹ “Nipele chiwasalile wele waali kunchiji kwao, ‘Ntyoche mmbujo mwangu wanyamwe wankwete malweso! Njaule ku mooto mowa gose pangali mbesi wangasimika, wauwichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume wakwe. ⁴² Pakuwa jangwete sala nganimumba chakulya,

jangwete njota nganimumba meesi. ⁴³ Naliji jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba nguo ni nal-walaga ni natawîkwe nganinnyika kukulola.’

⁴⁴ “Pelepo nombe chajanje, ‘Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantawîkwe, nowe nganitunkamusya?’ ⁴⁵ Mwenye chajanje, ‘Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisya gelega jumo jwa wanyaŵa achanandi wâ, mwakanile kuumbanganichisya une.’ ⁴⁶ Nipele, wanyaŵa chajaule kumasausyo moŵa gose pangali mbesi, nambo wându wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chajaule ku umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

26

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Che Yesu paŵamalisisye kuwêcheta gelego gose, ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, ² “Nkumanyilila kuti pachigamale moŵa gaŵili chichiŵe chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti aŵambikwe pa nsalaba.”

³ Katema ko achakulu ŵa mbopesi ni achakulu ŵa wându ŵasimene pa nsana wa nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi jwaŵilanjikwe che Kayafa.

⁴ Ŵajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga. ⁵ Nambo ŵatite chele chindu chinatyochele katema ka lyuŵa lya chindimba

cha Pasaka, ngakaŵa chikutyochele kutindiganya pa ŵandu.

*Che Yesu akupakaswa mauta ku Besania
(Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8)*

⁶ Che Yesu paŵaliji ku Besania, ku nyuumba ji che Simoni, juŵalamile matana. ⁷ Jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, ŵaichilile Che Yesu paŵatemi kulya chakulya, ŵajitile mauta muntwe. ⁸ Ŵakulijiganya ŵao paŵaiweni yele ŵatumbile, ŵatite, “Awu uwonasi u wa chichi?” ⁹ Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa ŵakulaga.”

¹⁰ Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, “Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu.”

¹¹ Ŵakulaga alinji moŵa gose ni ŵanyamwe, nambo une nguuŵa ni ŵanyamwe moŵa gose. ¹² Aju jwankongwe ju anyitilile pa chiilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu.

¹³ Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila.

*Che Yuda akukunda kwagalauka Che Yesu
(Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6)*

¹⁴ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵajawile kwa achakulu ŵa mbopesi, ¹⁵ ŵausisye, “Ana chimuumbe ichichi nannyichisyaga Che Yesu kukwenu?” Ŵaŵalanjile ipande selasini ya feza. ¹⁶ Chitandile kele katema

ko che Yuda wâsosaga lipesa lya kwaichisya kukwao.

Che Yesu ni wâkulijiganya wâo akulya chakulya cha Pasaka

(Maliko 14:12-21; Luka 22:7-13,21-23; Yohana 13:21-30)

¹⁷ Lyuwa limo likanawe lyuwa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, wakulijiganya wajaulile Che Yesu ni kwausya, “Ana kwapi nkusaka tukankolochesye chakulya cha Pasaka?”

¹⁸ Wajanjile, “Njaulile, ‘Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni wakulijiganya wangu.’”

¹⁹ Wakulijiganya wala watesile mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu, wakolosisye chakulya cha Pasaka.

²⁰ Ligulo, Che Yesu watemi pakulila chakulya pamo ni wakulijiganya wao kumi na mbili.

²¹ Pawalyaga, Che Yesu watite, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang’alauche.”

²² Wakulijiganya wasupwiche nnope, watandite kuusya jumo jumo, “Ambuje! Uli, ndili une?”

²³ Che Yesu wajanjile, “Juchakatowele nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni juchakang’alauche. ²⁴ Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakang’alauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo.”

²⁵ Che Yuda, juwangalawiche, wausisye, “Jwakwiganya! Ndili une?” Che Yesu wajanjile, “Ugwe mmechete.”

Chakulya cha Ambuje

(Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Wâkolinto 11:23-25)

²⁶ PaWalyaga, Che Yesu waujigele nkate, watogolele Akunnungu, waugaWenye, Wapele wakulijiganya Wao achitiji, “Njigale ndye, achi ni chiilu changu.” ²⁷ Nipele wachijigele chikombe cha divai, watogolele, wapele achitiji, “Nng'welele achi wanawose, ²⁸ pakuwa aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya wajinji kwa kwalechelesya sambu. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti nguung'wa sooni divai ja sabibu mpaka paching'we jasambano pamo ni wanyamwe mu umwenye wa Atati wangu.”

³⁰ PaWamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, watyosile, wajawile kuchikwesya cha Miseituni.

Che Yesu akusala kuti chakanikwe ni che Petulo

(Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

³¹ Nipele Che Yesu waasalile sooni, “Chilo cha lelo jino, wanyamwe wanawose chinchimwe ni une, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.’

³² Nambo pachimale kusyuka, chinannongolele ku Galilaya.” ³³ Che Petulo waasalile Che Yesu, “Nachiwamuno wanawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une ngali pachinanneche.”

³⁴ Che Yesu wansalile che Petulo, “Ngunsalila isyene, chilo chino jikana we kutongola tambala, chimungane katatu.” ³⁵ Che Petulo watite,

“Iwaga chingawe pamo nomwe, ngasinankana.”
Wakulijiganya wane wala wanawose watite iyoyo.

*Che Yesu akupopela ku Getesemane
(Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46)*

³⁶ Nipele Che Yesu wajawile pamo nawo kwiuto kwakukuwilanjikwa ku Getesemane, waasalile wakulijiganya wao kuti, “Ntame apano une ngwaula ako kukupopela.”

³⁷ Walongene nawo che Petulo pamo ni wanache wa>wili wa chilume wa che Sebedayo, watandite kusupuka nnope ni kulagasika. ³⁸ Pelepo waasalile, “Ngusupuka nnope muntima mpaka chi>wandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une.”

³⁹ Nipele, wajawile mmbujo kanandi, wagwile manguku, wapopele achitiji, “Atati wangu, iwaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo nga>wa kwa kusaka une, nambo i>w mpela inkuti pakusaka mmwe.” ⁴⁰ Wajaulile wakulijiganya wala, wasimene agonile, waasalile che Petulo, “Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa jimope? ⁴¹ Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjikwa. Mbumu jikusaka nambo chiilu changali machili.”

⁴² Che Yesu wajawile sooni kaa>wili kukupopela, “Atati wangu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang>welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe.” ⁴³ Wajaulile sooni wakulijiganya wao, wasimene agonile, paku>wa meeso gao gatopelwe ni lugono.

⁴⁴ Nipele walesile, wajawile sooni kukupopela kaatatu kwa malo>w galagala. ⁴⁵ Nipele wajaulile

Wakulijiganya Wala, Waasalile, “Ana uli, chiwela nli mu lugono ni kupumulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa Wandu wa sambu. ⁴⁶ Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung'alauka.”

Che Yesu akukamulwa

(Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴⁷ Nipele, Che Yesu paWaliji nkuwecheta nawo, waiche che Yuda, jumo jwa wakulijiganya kumi na mbili wala. Pamo nawo waiche Wandu wajinji ali ajigele mapanga ni imbonga waWatumikwe ni achakulu wambopesi ni achakulu wa Wandu. ⁴⁸ Juwasachile kungalauka Che Yesu jo, wapele chimanyisyo kuti, “Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo, munkamule.” ⁴⁹ Che Yuda wammandichile Che Yesu, Waasalile, “Ngunkomasya jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa kwakumbata. ⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Ambusanga, ntende chinnyichile.” Pelepo waiche Wandu wala, wankamwile Che Yesu ni kwaWika paasi pa ulamusi wao.

⁵¹ Jumo jwa waWaliji pamo ni Che Yesu walisolomwele lipanga lyakwe, wamputile kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, wankatile liwiwi. ⁵² Pelepo Che Yesu wansalile jwejo, “Mmusye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuwa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga. ⁵³ Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaWenda Atati wangu ni kumbelechela kupunda wangondo mipingo kumi na mbili wa achikatumetume wa kwinani?”

54 Nambo chigamalile chinauli Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuwajilwa kuwa?”

55 Katema kakoko Che Yesu wausalile mpingo wa wandu uwaiche kukwakamula, “Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakamulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga, nambo nganimungamula! 56 Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga wakulondola wa Akunnungu.” Pelepo wakulijiganya wanawose walesile, watisile.

Che Yesu akwauswa kukungulu

(Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

57 Nipele, wele wandu wawankamwile Che Yesu wanjawisye ku nyuumba ji che Kayafa juwaliji Jwankulu Jwambopesi, kuwasongangene wakwiganya Malajisyo ni achachekulu. 58 Che Petulo wankuiye kwa kutali mpaka mu lutenje lwa Jwambopesi Jwankulu, wajinjile nkati pamo ni wakulindilila kuti alole ichikatendekwe.

59 Nipele, achakulu wambopesi ni nkungulu wose wausosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. 60 Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiwamuno waiche wandu wajinji wa unami. Kumbesi kwakwe waiche wandu wawili. 61 Watite, “Aju mundu ju watite, ‘Ngukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaŵa sooni kwa moŵa gatatu.’” 62 Jwambopesi Jwankulu wajimi, wammusisye Che Yesu, “Ana ngankwanga liloŵe? Ana wandu wa akummechetela chichi?” 63 Nambo Che

Yesu wâtemi ji. Jwambopesi Jwankulu wânsalile, “Ngunnumbisyâ kwa Akunnungu wâali wâjumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!” ⁶⁴ Che Yesu wânjanjile, “Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje wâ machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwini.”

⁶⁵ Pelepo, Jwambopesi Jwankulu wâpapulenyé nguó syao, wâtite, “Wâtukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpilikene yatite pakwatukana Akunnungu.

⁶⁶ Wânyamwe nkuti uli?” Wânyawo wânjanjile, “A wâjilwe kuwa!” ⁶⁷ Nipele wânsunile mata ku meeso, wâmputile. Wâne wâmputile majanda pali-jeje, ⁶⁸ achitiji, “Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, wâani wâmputile!”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Che Petulo wâtemi paasa mu lutenje. Nipele, jwaktumichila jumo jwankongwe wânjaulile, nikuti, “Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya.” ⁷⁰ Nambo che Petulo wâkanile mmbujo mwa wânawose achitiji, “Ngangumanyilila inkuwêcheta yo.”

⁷¹ Pa wâkopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe wâmmweni, wâasalile u wâliji pelepo kuti, “Mundu ju wâliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.” ⁷² Che Petulo wâkanile sooni kwa kulumbilila, “Ngangumanyilila mundu ju.”

⁷³ Kanyuma kanandi, w̄andu w̄aw̄aliji pelepo w̄ajaulile che Petulo, w̄ansalile, “Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuw̄a uw̄echete wenu ukummanyisya.” ⁷⁴ Pelepo che Petulo w̄atandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, “Ngangummanyilila mundu ju!” Katema kakoko tambala jatongwele. ⁷⁵ Che Petulo w̄agakumbuchile malow̄e gaw̄asalilwe ni Che Yesu kuti, “Chimungane katatu, jikanaw̄e kutongola tambala.” Nipele, w̄atyosile paasa, w̄alisile nnope.

27

Che Yesu akujigalikwa ku Che Pilato

(Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

¹ Pakwachele, achakulu w̄ambopesi ni achakulu w̄a w̄andu w̄ajilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. ² W̄ataw̄ile magwedegwede, w̄anjigele, w̄ampeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma.

Chiwa chi che Yuda

(Masengo 1:18-19)

³ Pelepo, che Yuda juw̄angalawiche, paw̄aiweni kuti Che Yesu amasile kulamulikwa, w̄alilasiche muntima, w̄ausisye kwa achakulu w̄ambopesi ni achakulu w̄a w̄andu ipande selasini ya feza. ⁴ W̄aasalile, “Lew̄ile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambu aulajikwe.” Nambo w̄ele w̄anyawo w̄atite, “Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene.” ⁵ Nombejo w̄aponyele feza sila pa Nyuumba ja Akunnungu, w̄akopweche paasa, w̄ajawile kukulitaw̄ilila. ⁶ Achakulu w̄ambopesi w̄asijigele feza sila, nikuti, “Ngalumbana kusiw̄ika kwa jwakugosa feza

sya Nyuumba ja Akunnungu pakuŵa sili feza sisypatikene kwa kuulaga.”⁷ Nipele, ŵajilene, ŵasumile ngunda wa lilongo kuti paŵe pakwasichila achalendo.⁸ Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuŵilanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisypatikene kwa kuulaga.

⁹ Kwa yeleyo maloŵe gaŵaŵechete che Yelemia jwakulondola jwa Akunnungu gamalile gagakuti, “Ŵajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gaŵajilene Ŵaisilaeli kulipa kwa ligongo lyao.”¹⁰ Feza syo ŵasumile ngunda wa lilongo, mpela iŵanajisye Ambuje.”

Che Pilato akwausya Che Yesu mausyo

(Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)

¹¹ Che Yesu ŵajimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma ŵammusisye, “Ana mmwe ni Mwenye jwa Ŵayahudi?” Che Yesu ŵanjanjile, “Mmwe mmechete.”¹² Nambo achakulu ŵambopesi ni achachekulu paŵammechetelaga, nganajanga.¹³ Nipele che Pilato ŵammusisye, “Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?”¹⁴ Nambo Che Yesu nganajanga namose liloŵe limo, jwankulu jwa Chiloma jo ŵasimosile nnope.

Che Yesu akulamulikwa kuwa

(Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

¹⁵ Yasyoŵeleche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwataŵikwe juŵansachile katema ka chindimba cha Pasaka.

16 Kele katema ko pali ni jwantawe juwamanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba. 17 Nipele, paWasongangene Wandu pamo, che Pilato Wausisye, “Ana nkusaka nangopole jwapi mwa wele waWili, che Balaba pane Che Yesu jwakuWilanjikwa Kilisito?” 18 Pakuwa Waimanyilile kuti Wanyosisye kwa ligongo lya wiu.

19 Che Pilato paWatemu pa chitengu cha kulamulila, Wankwawo Waichenawo utenga wanti, “Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo, pakuwa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe.”

20 Nambo achakulu Wambopesi ni achakulu Wane Wanyenjile Wandu kuti waWende agopolwe che Balaba ni Waulaje Che Yesu. 21 Che Pilato Wausisye Wanyawo, “Nkunsaka jwapi nangopolele mwa wele waWili wa?” Wajanjile, “Che Balaba!”

22 Che Pilato Wausisye Wanyawo, “Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuWilanjikwa Kilisito?” Wanawose Watite, “MwaWambe pa nsalaba!”

23 Nambo che Pilato Wausisye, “Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?” Wanyawo Wanyanyisye achitiji, “MwaWambe pa nsalaba!”

24 Nipele, che Pilato paWaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, Wajigele meesi ni kunaWa makono mmbujo pa Wandu ni Watite, “Une ngangulipasyapasya nkati chiwa cha aju mundu ju, chinyimanyilile mwachinsyene.” 25 Wandu Wanawose Watite, “Miasi jao jiwe pachanya petu ni achiWana wetu!” 26 Nipele che Pilato Wagopolele che Balaba kutyochela mu nyuumba jakutaWilwa,

nambo paŵamasile kumputa Che Yesu ibokola ŵantyoŵisye kukwaŵamba pa nsalaba.

*Ŵangondo akuntendela chanache Che Yesu
(Maliko 15:16-20; Yohana 19:2-3)*

²⁷ Nipele Ŵangondo ŵa jwankulu jwa Chiloma ŵanjinjisyeye Che Yesu nkati likome, wansyungwile mpingo wose. ²⁸ Ŵammusile nguo syao, ŵammwasisye mwinjilo wechejeu wa chimwenye.

²⁹ Nipele ŵakolosiye chindu mpela singwa ja miiŵa, ŵammwasisye mu ntwe, sooni ŵammichile nnasi kundyo. Ŵatindiŵele mmbujo mwao ni kuntendela chanache achitiji, “Tukunkomasya Mwenye jwa Ŵayahudi!” ³⁰ Ŵansunile mata, ŵaujigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe.

³¹ Paŵamasile kuntendela chanache, ŵammusile mwinjilo ula ni kuntakusya nguo syao, nipele ŵampeleche kukwaŵamba pa nsalaba.

*Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba
(Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-*

27)

³² Paŵajaulaga, ŵansimene mundu jumo liina lyakwe che Simoni jwa musu wa ku Kulene, ŵankanganichisye kujigala nsalaba u Che Yesu.

³³ Paŵaiche peuto papakuŵilanjikwa Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe,

³⁴ ŵampele divai jewanganye chindu chakuŵaŵa kutyosya kupeteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe ŵakanile kung'wa.

³⁵ Ŵaŵambile pa nsalaba, nipele ŵagaŵene nguo syao kwakutendela gudugudu. ³⁶ Ŵatemi pepala, ŵaliji nkwalindilila. ³⁷ Pachanya ntwe wakwe

pa nsalaba wawisile chibao cha malowe gagalem-bekwe, “Awa ni Che Yesu, Mwenye jwa Wayahudi.”
³⁸ Paliji ni wachiswamba wawili wawambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo.

³⁹ Wandu wawapitaga pelepo wantukene achipukunyaga mitwe jao nikuti, ⁴⁰ “Mmwe jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyumba ja Akunnungu ni kujitawa kwa mowa gatatu. Sambano nlikulupusye mwasyene. Iwaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluche pa nsalaba po!” ⁴¹ Iyoyo peyo achakulu wambopesi pamo ni wakwiganya malajisyo ni achachekulu wantendele chanache achitiji, ⁴² “Wakulupwisye wane, nambo asyene ngakukombola kulikulupusya! Iwaga wele ali Mwenye jwa Waisilaeli! Sambano atuluche pa nsalaba po, nowaji tutwakulupile. ⁴³ Waakulupilile Akunnungu ni kuwecheta kuti wele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iwaga Akunnungu akunsaka wakulupusye sambano.”

⁴⁴ Iyoyo peyo wewala uawambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe wantukene.

Chiwa chi Che Yesu

(*Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30*)

⁴⁵ Chitandile lyuwa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi. ⁴⁶ Pajaiche saa tisa Che Yesu walisile kwa lilo we lyekulungwa, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu wangu, Akunnungu wangu, kwachichi mulesile?”
⁴⁷ Nambo wandu wane wawajimi pele pawapilikene yele watite, “Akwa wilanga che Elia.” ⁴⁸ Jumo jwao

Wautwiche, Wajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, WajiWisile mu nnasi, Wapele ang'we. 49 Wane Watite, “Nnindilile tulole iwaga che Elia chaiche kukwakulupuya.”

50 Nipele, Che Yesu walisile sooni kwa liloWe lyekulungwa, Wajasiche.

51 Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwala syapalwiche.

52 Malembe gaunukwiche ni iilu ya wandu Wajinji wa Akunnungu waWajasiche wasyuchikwe.

53 Nombewo Wakopweche mmalembe, ni Che Yesu paWamasile kusyuka, Wajinjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni wandu Wajinji Waweni.

54 Nipele, jwankulu jwa Wangondo ni Wangondo wane waWaliji pamo nawo achinlindililaga Che Yesu paWachiweni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, Wajogwepe nnope, Watite, “Isyene aju mundu ju waliji Mwana jwa Akunnungu.”

55 Pelepo pali ni achakongwe Wajinji waWalolechesyaga kwakutali. Wanyawo ni weWala waWankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila. 56 Mwa wele Wanyawo waliji che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu wa Wanache wa che Sebedayo.

Masiko gi Che Yesu

(*Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42*)

⁵⁷ Pakwaswele, wache mundu jumo jwa chipanje jwa musu wa ku Alimataya liina lyao che Yusufu, nombejo jwaliji jwakulijiganya jwa Che Yesu. ⁵⁸ Wajawile kwa che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi Che Yesu. Che Pilato walamwile kuti apegwe. ⁵⁹ Che Yusufu wachijigele chiilu chila, wachiwijiile nguo jeswela mbee jajili jasambano, ⁶⁰ Che Yusufu wachiwisile chiilu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liwasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, waligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka. ⁶¹ Che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu wane wala watemi aninkulolechesya ku lilembe.

Lilembe likulindililwa

⁶² Malaŵi jakwe, yaani lyuwa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuwa lya Kupumulila, achakulu wambopesi ni Mafalisayo wajaulile che Pilato, ⁶³ Watite, “Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa watite, ‘Pakumala moŵa gatatu chisyuche.’” ⁶⁴ Kwayele tukummenda mwasalile wangondo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti wakulijiganya wao anakombole kuchijigala chiilu chao ni kwasalila wandu kuti asyuchile. Akuno kulambusya kwa mbesi kuno chikuŵe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula.” ⁶⁵ Che Pilato waasalile, “Ayaga, nkwele wangondo, njaule nkalilindilile inkuti pakukombola.” ⁶⁶ Nipele, wajawile, walilindilile lilembe, wawisile chiugulilo peganga ni kwaleka wangondo kulindilila.

28

*Kusyuka ku Che Yesu**(Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)*

¹ Palyamasile Lyuŵa lya Kupumulila, kuninkucha lyuŵa lyaandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Maliamu jwine ŵajawile kukulilola lilembe.

² Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵatulwiche kutyochela kwinani, ŵaligalambwile liganga lila ni kutamila.

³ Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe syaliji syeswela mbee. ⁴ Ŵakulindilila lilembe lila ŵatetemele kwa lipamba nnope, ŵaliji mpela ŵawe.

⁵ Nambo katumetume jwa kwinani jula ŵaasalile achakongwe ŵala achitiji, “Ŵanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juŵaŵambikwe pa nsalaba. ⁶ Nganapagwa pelepa pakuŵa ŵamale kusyuka mpela iŵasasile. Njise kunnole paŵagonile. ⁷ Nipele, njaule chitema nkaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti asyuchile, nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila.”

⁸ Achiŵaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo ŵatyosile chitema ku lilembe, achiutukaga kukwasalila ŵakulijiganya ŵao.

⁹ Chisisimuchile, Che Yesu ŵasimene nawo, ŵatite “Ngunkomasya.” Achakongwe ŵala ŵajawile, ŵagakamwile makongolo gao ni

kwapopelela. ¹⁰ Nipele Che Yesu wâasalile, “Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo wangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une.”

Utenga wa wakulindilila lilembe

¹¹ Achakongwe wala pawajaulaga, wakulindilila wampepe wa lilembe wawawile mu mmusi kukwasalila achakulu wambopesi yanayose iyatendekwe. ¹² Nipele, wasimene pamo ni achachekulu, watemi nkungulu, pakumala kukunguluka wapele wakulindilila wala mbiya syasijinji, ¹³ ni kwasalila, “Wanyamwe chinjile yeleyi, ‘Wakulijiganya wao waiche chilo, wachijiwile chiilu uwe tuli tugonile.’ ¹⁴ Iwaga chaimanye yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni wanyamwe ngamma ni masausyo.”

¹⁵ Wakulindilila wala wasijigele mbiya sila, watesile mpela iwatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja Wayahudi mpaka lelo jino.

*Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao
(Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)*

¹⁶ Wakulijiganya kumi na moja wala wawawile ku Galilaya ku chitumbi kwa wasalilwe ni Che Yesu ajaule. ¹⁷ Pawamweni, wampopelele, nambo wampepe mwa wanyawo waliji ni lipamba. ¹⁸ Nipele Che Yesu waiche chiwandi, wasalile, “Mbegwile ukombole wose kwini ni pachilambo. ¹⁹ Nipele njaule, nkaatende wandu wa ilambo yose awe wakulijiganya wangu, nchabatisyaga kwa liina lya

Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akun-
nungu. ²⁰ Nkaajiganye kugakamulichisya gose
mpela ila indite pakunnajisya wanyamwe. None
ndili pamo ni wanyamwe moŵa gose, elo, mpaka
kumbesi kwa chilambo.”

Lilangano Iya Sambano
The New Testament in the Yao language of Malawi:
Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano Iya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62